

Erāt autē gloria martyriū et p̄fessorū quā colit ecclesia vi-
ta et morib⁹ glorioſa. vñ: cōſtituite diē ſolennē: in fr̄quentatio-
nibus. i. frequēter vſq; ad cornu. i. gratiā cōmunicatiōis cor-
poris et sanguinis domini: nec antea liceat recedere a viuīs.

Centū quinq; Pro eterna beatitudine centenarius
numer⁹ a leua tranſit in dextrā.
Abraam. Abra. Carnaliū
cōuerſationē q̄ ſemp timori ob-
noxia eſt in libertatē gr̄e: et ad
ſecuritātē charitatē docēdo et ex-
hortādo p̄ducit: vt nō timore ſz
amore ſeruiat. Luxit⁹
illā rē. Electi dei per om̄e tem-
pus: qđ ſeptē diebus euoluūt p̄-
pter pegrinationē p̄ſentis eccle-
ſie in dolore et gemitu non affli-
gunt̄ ex deſperatiōe ſed future
vitę recordatiōe. iuxta illud: fle-
uimus dum recorda. ſion.

Nico. de lyra

Erāt etiā virtu. i. con-
ſtātie qua deiecerat holofernē.
Caſtitas adiun. ſ. vidua
lia. Ideo ſubdit: Ita vt non
cognof. virū rē. Erāt
autē die. feſtis p̄ce. cū ma-
gna glo. i. in decētū apparatu
et bonozū comitiua. Cetera pa-
tent vſq; ibi: In om̄i au-
tē rē. hoc addit ad oſtendendū
qđ bonū pacis in p̄p̄lo redunda-
uit per longū tēpus ex meritis
ip̄ius. Dies autē vi. rē.
colit̄ ad laudē dei: cuius virtute
facta fuit hec victoria. Cui ē ho-
nor et gloria in ſecula ſeculorū.
Amen.

Postilla venerabilis
magistri Nicolai de lyra ſuper
librū Judith finit.

Incipit expoſitio fra-
tris Britonis ordinis minorū ſu-
per prologū hester.

Librū hester rē. Si
cut ſcribit̄ in hiſtoriis
librū hester tranſtulit.
Hieronym⁹ ad petitionē paulę
et euſtochiū de hebreo in latinū:
et qđ in greco corrupt⁹ erat p̄ va-
rias editiōes: releuauit eum de
archiuis hebreozū: et diligenter
trāſtulit de vbo ad verbū. p̄mit-
tit autē plogū q̄ttuor particulas
p̄tinentē: qđ ſz liber iſte a diuer-
ſis diuerſimode corrupt⁹ erat qđ
multa ſupa addiderāt hebraice ve-
ritati. vñ dicit: Librū hester va-
rijs trāſlatoribus vel trāſlationi-
bus p̄ſtat eſſe vitiatū. In ſecūda
p̄te excitat paulę et euſtochiū at-
tentionē vt diligēter cōſiderent
qđ fideliter trāſtulit librū iſtū. vñ
dicit: Vos autē o paula et euſto-
chiū rē. ne autē iactādo ſe dicere
credere qđ hunc librū fideliter
trāſtulit. tertio loco humiliter
ſe excuſat/di. Nec affectam⁹ lau-
des hoīm rē. vltimo dicit qđ ſe/
cutus hebraicā veritatē p̄ſuſum i trāſlationē. rē. ordinē de/
ſignauit p̄ quarūdā ſraz appoſitionē. vñ dicit: Rurſum in li-
bro hester. His viſis ſre inſiſtam⁹. De archiuis. i. de
armarijs: archiuū ab archa dicit̄ armariū ſiue librariū: vt ab
arce grece p̄ncipiū vt inſitiū latine. vñ archeos dicit̄ antiqu⁹ et ar-
cheotis. i. antiq̄tas. hinc archeos dicit̄ armariū in quo res an-
tique ſeruant. Hebreozū. nō grecozū qđ erant corrupta.
Reuelās. qđ bene neceſſe erat: qđ penit⁹ a veritate ceci-
derat. Et

releuās. i. p. rē. leuās. k Exp̄ſſius. i. val
de exp̄ſſe: vt exp̄ſſius. qđ. rē. trāſtulerāt. Editio vul-
i. trāſlatio. rē. qđ per oēs eccleſias iā erat diuulgata. In p̄p̄ria
ſignificatiōe: vulgata editio appellat̄ illa trāſlatio cui⁹ auctor
ignoraſ: et p̄ter hoc ſine noīe interp̄tis q̄nta editio nūcupat̄:

vide in opusculo de vocabu-
lis biblicis exponit̄ iter p̄s
Conſtruet̄ ſic: Quē vulgata
editio trahit. i. pl̄iorē facit
qđ erigit hebraica veritas: et
loquit̄ metaphoriſe ad ſilitu-
dinē rei qđ trahit̄ vt lōgior ſi-
at. m Hinc ide. i. in p̄n-
cipio et fine: qđ. rē. p̄ſue-
rūt editiōes ſuas in p̄ncipio
et fine: vel meli⁹. Hinc inde
i. ex oī p̄te. n Finib⁹. i.
terminis hebraice veritatē.
Lacinioſis. i. lacerat̄
vt diſcōtinuat̄ p̄ additiōes a
rē. factas. Nota qđ lacinia
dicit̄ veſtis lacerata: vel orave
ſtimētū vel nod⁹ chlamydis.
vñ vſus. Dicit̄ a lacerō lace-
rata lacinia veſtis. Itē gre-
ciſmus. Aucupis eſt laqus
chlamydisq; lacinia nodus.
Et ide dicit̄ lacinia lacinias. i.
lacerare: et lacinioſus ſa. ſuz
id eſt lacerat⁹ vel pannofus:
ita dicit̄ Papias. p̄m ſido-
rū: ſinis dicit̄ a ſine: eo qđ ſi-
nes agroz funiculis menſu-
rant̄: et p̄m hoc poſſumus ex-
ponere. Finibus. i. verboz
protractionibus. Lacinioſis
.i. pannofis ſcilz ad modum
aſſumentozū panni hebraice
veritati appoſitis: ſicut qui
aſſueret aliquos p̄niculos
integros panno: vel legatur:
ſinibus. p̄m cōmuniōē litte-
ram. nam ſinus gremiū vel
collectio veſtis dicit̄: et ſic cō-
uenientiōri modo venit ad
determinationē eius qđ eſt
lacinioſis: vt ſic ſinibus laci-
nioſis ex trāſumptione pro-
conſula diſcōtinuat̄q; ver-
bozum et ſententiā conge-
rie ponatur: et redit in idem
cum expoſitione p̄iori vbi ſi-
nibus legit̄. Cetera que ſu-
pra ſunt expoſita nō mutan-
tur. p̄ Addeſſe ea. he-
braice veritati. q̄ Que
ex tēpore dicit̄ poterāt. i.
videri dicta fuiſſe. rē Si-
cut ſolitū eſt ſcholarib⁹
diſcipli. i. ſicut conſueuerūt
ſcholares facere in cauſis ſu-
is: vbi multa fingūt de ſuo.
Sumpto the. erco-
modo loquendi. vſus: Dico
genus ſtema: ſed materiā vo-
co thema. Stigmaq; totu-
rā ſignat ſcema figurā. Et ſi
mul ornatū dicas per ſcema
notatum. t̄ Paula et
euſtochiū. de his inuenit̄
Perſus

vñ. rē. ſit regine et octoginta p̄cubine vna colūba mea
de qua: Reſpondi vos vni viro. v. c. exhibere x̄po.

Erāt etiā vtuti caſtitas adiūcta: ita vt nō co-
a corruptionē voluptatis et caſtitatis.

gnosceret virū oibus dieb⁹ vitę ſue: ex quo
a mūdus ei crucifix⁹ et obliuioni traditus. b paſſiōis:

defunctus eſt manafſes vir ei⁹. Erāt autē die-
a reſurrectiōis: aſcēſionis. c ſub eſtu tribulationis.

bus feſti. p̄cedēs cū magna gl̄ia. Maſit autē
a mūdo. b p̄toris erroris. c qđ relicto ſtatim emerſerūt
moleſtie tribulatiōis. c vñ cētenarius numer⁹ a leua trāſit
in dextrā. d legi moysi qđ eſt in q̄nq; libris cōtēta.

in dōmo viri ſui annos centū quinq; et dimi-
a corpaliter p̄ditōe hūant generis. b ſepulci enī ſum⁹
cū illo per baptiſmū in mortē.

ſit abra ſuā liberā: et deſuncta ē ac ſepulta cū
a mūdo mortua in baptiſmo vbi cōmorimur chriſt⁹ vt re-
ſurgamus cū chriſto. b ſepelierūt ſtephanū viri timorati
et fecerūt planctū magnū ſuper eum.

virō ſuo in bethulia: luxit⁹ illā oīs p̄p̄s die
a vnde: Quis ſeparabit nos a charitate x̄pi.

bus ſeptē. In om̄i autē ſpacio vitę ei⁹ nōn fuit
a ſpale. b in eternū qm̄ oīno auſugiet dolor et gemitus
et cum chriſto regnabimus in eternū.

qđ p̄turbaret iſrl: et poſt mortē ei⁹ annis multis.
a trāſitorib⁹ qđ vn⁹ dicebat: pegrin⁹ ſū ſicut oēs p̄res mei

Dies autē victorię hui⁹ feſtiuitatis ab hebreis
in numero ſanctorū dierū accipit̄: et colitur a
a confessoribus x̄pi. b quo per baptiſmū inimici pote-
ſtatē euaserunt. c dum durat p̄ſens ſeculū.

iudeis ex illō tēpore vſq; in p̄ſentē diem.

Finis liber Judith.

Incipit prologus ſancti Hieronymi in li-
brum hester.

Librū hester varijs trāſlatoribus
conſtat eſſe vitiatū: quē ego de ar-
chuiſ hebreozū reuelans verbū e-
verbo exp̄ſſius trāſtuli. Quē li-
brū editio vulgata lacinioſis: hinc inde ver-
bozū ſinib⁹ trahit: addens ea que ex tpe dici
poterāt: et audiri ſicut ſolitū eſt ſcholarib⁹ di-
ſciplinis ſūpto themate excogitare: q̄bus ver-
bis vti potuit qđ iniuriā paſſus eſt: vel ille qđ in-
iuriā fecit. Vos autē o paula et euſtochiū qm̄ et
bibliothecas hebreozū ſtudiſtis intrare: et in-
terpretū certamina cōprobati: tenētes heſter
hebraicū librū p̄ ſingula verba noſtrā tranſla-
tionē aſpicite: vt poſſitis agnoſcere me: nihil
etiā augmētāſſe addendo: ſed fideli testi-
mo-

es ſupra in plogo ſup Joſue vſus ſine. v̄ Qm̄ et bibli-
hebreo. ſtudiū. intra. i. qm̄ hebraicū idioma didiciſtis: vt
poſſitis ſtudere in libris hebraicis. r̄ Et interpretū cer-
tamina cōproba. i. nouiſtis que editio vicinior ſit hebraice
veritati de omnibus interp̄tationibus: que appellant̄ inter-
pretū certamina: eo qđ a ſe inuicē diſcrepant et in pluribus lo-
cis ſibi p̄trariant. y Hebraicū li. i. iuxta hebraicā veritatē
a nobis trāſlatā. z Fideli testi. i. fideli aſſertiōe hebraice
veritatis

Incipit liber hester. **Capitulum I**
 In diebus assue. Rab. Liber hester que hebrei
 inter agiographa numerat: xpi et ecclesie continet sa
 cramenta. Hester enim in typo ecclesie populum liberat de
 piculo: et interfecto aman qui interpretatur iniquitas: par
 tes cuius et die celebrat: que tunc in posteros. **Dispo**

ria hester tpe assueri fuisse non dubita
 mus: sed quod fuerit assuerus ignoramus
 Josephus tamen memorat eum fuisse cyrum rex
 is filium qui post darium patrem predeceperit
 sperium. Hunc cyrum dixit artaxerxes apud
 grecos vocari: qui longimanus cognomi
 natus regnavit. xl. annis: sed non videtur
 hester eo tpe fuisse. Forte enim esdras
 non preterisset eam: qui de his qui captivi in
 hierusalem redierunt de babilone ge
 sta sunt textit historia. Eusebius vero in
 chronica suis arbitrat hunc esse artaxer
 xem: qui cognominatur menon da
 rii et pharastidis filium: hic ab hebreis
 assuerus: a. lxx. interpretibus artaxerxis
 vocatur: qui regnavit post darium pa
 truum cognomine noctum annis. xl.
Ni. de ly. Susa civi.

veritatis. a **S**impliciter. i. si
 ne additione et subtractione. b **N**ec
 affectam lau. ho. zc. vii. u. Regu.
 piii. dicebat mulier thecutes ad regem
 david. Sicut angelus dñi sic est dñs
 me rex: ut nec benedictio nec maledictio
 one moueat. c **E**t fm aplm. ad
 Gal. i. b. Si enim vobis placere xpi ser
 uis non est. d **R**ursus in li. he.
 in translatione. lxx. nos fecim. e **A**
 lphabetum ex mi. i. ex colore rubeo.
 f **D**iversis in lo. vbi enim incipit p
 mu capitulum in translatione. lxx. posuim. a.
 et vbi secundum incipit: posuim. b. et sic de
 alijs. g **U**sq; ad thi. lit. q. e octa
 ua lra greci alphabeti: s; nona in nume
 r: q; p epifilo ponit epifim: q; e nota
 tm numeri: sic et scribit grecu alphabe
 tu: Alpha: vita: gamma: delta: epsilon: epifimon: eta: ita: theta
 figure lras sunt be. a. b. y. d. e. f. h. d. Colles & Hierony.
 ostendere q; liter. lxx. hebraice veritat; ordinē p; uiderūt appo
 sit lras has p quas ostendit ordinē caploy fm. lxx. Ma sicut p
 domus in. j. etymol. dicit: Des lre apud grecos pba cōponūt
 et numeros faciunt. nā alpha lra apud eos vocat in numeris
 vñū. vbi aut scribitur vita et beta vocat duo zc. Apposuit aute
 vita vel beta grece figure: q; apud eos duo in numeris facit:
 correspondēs apud latinos lre. b. ibi: In dieb; assueri zc. ca. i.
 A. Itē gamma grece figure apud eos nota ternarij: cui apud la
 tinos correspondet. g. lra: apposuit/ibi: Gamma eplaru hec fuit
 iij. ca. B. Itē epifimon grece figure cū sit apud eos nota tm
 numeri: vtpote senarij nō habēs correspondētā lre alicuius
 apud nos: apposuit/ibi: Quid vis hester regina zc. v. ca. B.
 Itē ita grece figure in numeris notat octo: cui apud latinos
 correspondet. e. lōga: apposuit/ibi: Gamma eple hec fuit. viij.
 ca. f. Itē theta vel theta grece figure in numeris nouē facit: cui
 apud latinos correspondet. th. apposuit/ibi: Dixitq; mardoche
 us zc. x. ca. C. Itē alpha grece figure nota vnitat; apud eos:
 cui apud latinos correspondet. a. apposuit/ibi: Anno scdo regnā
 te artaxerxe zc. xi. ca. B. Itē delta grece figure: nota quaternā
 rii apud eos: cui apud nos correspondet. d. apposuit/ibi: Eple aut
 hoc exemplar fuit zc. xij. ca. B. Itē epsilon grece figure: nota
 quinarū apud suos: cui apud latinos correspondet. e. breuis: appo
 suit/ibi: Mardocheus deprecatus dñm zc. ca. xij. E. Itē eta
 grece figure nota septenariū apd suos: cui apud nos correspondet
 z. apposuit/ibi: Exemplar eple zc. xv. ca. B. ppter quod dicit
 Hieronymus: fecimus alphabetū zc. b **V**olētes scz p
 hoc insi. i. intimare: q; sit in sinū mittere. i **S**tudiose le
 ctio. or. lxx. iter. i. q; liter ordinauerūt libru istū. k **N**os
 enī in. morē. i. p; uetudinē nram quo semp cōsueuim; sequi
 hebraicā veritatē. m **A**aluimus. i. magis volumus.
 l **P**roseq ordi. hebrai. etiā in. lxx. edi. q; prosequi or
 dinationē eorum preposterā et confusam.
Explicit expositio huius prologi.

nio simpliciter: sicut i hebreo ha
 betur historia hebraica latine lin
 gue tradidisse. Nec affectamus
 laudes hoim: nec vituperationes
 expauescim: Deo ei placere cu
 rantes/munas hoim penit; nō ti
 memus: qm de; dissipat ossa eoz
 q; hoibus placere desiderat: et fm
 aplm q; eiusmodi sūt: serui xpi eē
 nō possunt: Rursus in libro he
 ster alphabetū ex minyo; vsq; ad
 thitā litteraz fecimus diuersis in
 locis: volētes scz septuaginta in
 terpretū ordinē per hec insinua
 re studioso lectori. Nos enim iu
 xta morem hebraicum ordinē p
 sequi etiam in septuaginta editio
 ne maluimus.

Finit prologus.
Incipit liber Hester. **Ca. I**
 In dieb; assueri q; n
 regnavit ab idia vs
 q; ad ethiopia sup
 que paruerat.
 centūvigintiseptē p

In diebus assueri qui regnavit. zc
 Illud ordinē que tenui sacram scripturā exponendo literal
 ter intendo tenere mystice exponēdo scz exponendo primo li
 broz canonicos: et postea nō canonicos: si tamen vita comes
 fuerit domio cōcedente: propter qd post expositionē neemie
 mysticā ad libru hester me cōuerto. Sgitur per regem assuerū
 xps significat. pmo rōne interpretationis: nam assuerus inter
 pretat beat. christi aut nō solū beat; est sed etiā sanctor; alio
 rū beatitudo. scdo rōne regie dignitat;: qz xps nō solū est rex
 sed etiam rex regū et dñs dominantū vt dicitur Apocal. xix.
 v. * Qñ sedis

Incipit liber hester. **Ca. I**
 In diebus assueri. Postq; descriptus est p
 gressus ppli de captiuitate babilonica reducti
 sub esdra et neemiam. hic sequēter describit in
 cidēs casus. videlz iudaici ppli in periculo po
 siti liberatio per reginā hester. Et cir
 ca hoc pmo ponit ipsius hester. pmo
 to. secundo ppli sui liberatio. iij. ca.
 Circa primū sciendū q; sicut in natu
 ralibus corruptio vnus est genera
 tio alterius: ita suo modo ad electio
 nem vasthi regine secuta est sublima
 tio hester. et ideo primo ponit ipsius
 vasthi delectio. secūdo hester promo
 tio. ca. ij. Occasio vō delectiois vas
 thi fuit regale cōuiuū: ad qd ipsa re
 nuit intrare. ideo primo describit hu
 ius cōuiuū magnificētia. scdo vasthi
 regine inobediētia/ibi: Itaq; die se
 ptimo. Circa primū. primo ponit tri
 plex p̄uū. secūdo ipm cōuiuū/ibi:
 Quis implerent. Primū p̄uū est
 quis fuit auctor huius cōuiuū: quod
 notat cum dicit: In diebus assue
 ri. De hoc autē assueru varie loquū
 expositores. dicūt enim expositores
 nri cōiter q; iste assuer; fuit octauus
 rex persarū post cyrum. omisso tamen
 duob; magis qui post cambysem di
 cunt regnasse septē mēlibus tm: sed
 istud nō videtur verū: qz cyrus post
 monarchiā adeptam regnavit. xij. an
 nis fm minorē cōputationē. Camby
 ses fili; eius octo. denarius hystaspis
 xxxvi. perres filius darii. xx. artaxer
 res. xl. perres secundus duobus mensi
 bus. sogdianus mensibus septē. da
 rius noth. xix. cui successit iste assue
 rus: vt dicit. si autē isti anni predicti
 simul adiungant; faciūt annos. cxxxv.
 qbus si adiungant. lxx. anni captiui
 tatis babilonice habent. cc. z. v. an

ni igitur cum mardocheus captiuatus fuerit cum iechonia re
 ge iuda: vt habet infra ca. xi. oportet sequēter dicere fm istā
 viam q; mardocheus pmo anno regni assueri fuerit. ccv. an
 norū ad minus: et cum hoc oportet addere annos quos habe
 bat quādo fuit in captiuitate ductus: qui fuerūt ad minus de
 cem vel circiter: et. xi. anni qbus regnavit sedechias: et annos
 qbus regnavit assuerus ante exaltationē mardochei q; fuerūt
 xij. nō est autē verisimile q; tantū vixerit: qz iam añ p multos
 annos dixerat david. Si autē in portatibus octoginta anni
 et amplius eoz labor et dolor: et dato q; tantū vixisset: non ta
 men esset tunc tante fortitudinis q; posset facere illa que infra
 scribunt de ipso: videlicet q; ita magnifice equitaret per ciui
 tatē: et domū hester regeret: ac etiam negocia regni: cum esset
 secūdus a rege: vt habet infra. x. ca. fm Josephum vero libro
 xi. antiquitatis iudaice iste assuerus fuit quartus rex persarū
 a cyro: dimissis tamē duobus magis vt predictū est: et vocat
 eum artaxerxem: et fm hoc mardocheus in principio regni as
 sueri fuit. c. z. lvi. annorū: vt patz per predicta: quia supponit
 q; ad minus habuit decem annos anteq; captiuaret: et. lxx.
 tēpore captiuitatis: et. xij. tempore cyri: et. viij. de tēpore cam
 bysis: et. xxxvi. de tempore darii hystaspis: et. xx. de tempore
 perres filij darii: qui simul iuncti faciunt annos. clvi. et sic ad
 huc nō est verisimile q; tantum vixerit: et dato q; vixerit: non
 est verisimile q; fuerit tunc tante fortitudinis q; facere po
 tuerit ea

Moraliter. n **I**n diebus assueri qui regnavit. zc
 Illud ordinē que tenui sacram scripturā exponendo literal
 ter intendo tenere mystice exponēdo scz exponendo primo li
 broz canonicos: et postea nō canonicos: si tamen vita comes
 fuerit domio cōcedente: propter qd post expositionē neemie
 mysticā ad libru hester me cōuerto. Sgitur per regem assuerū
 xps significat. pmo rōne interpretationis: nam assuerus inter
 pretat beat. christi aut nō solū beat; est sed etiā sanctor; alio
 rū beatitudo. scdo rōne regie dignitat;: qz xps nō solū est rex
 sed etiam rex regū et dñs dominantū vt dicitur Apocal. xix.
 v. * Qñ sedis

Dispo

ff. 8. c
et. 16. a

Ps. 89. c.

Moraliter

E a Susa ciuitas. Susa metropolis est p/ fide qua auct' historici menonis frat' pstituit se: a susi fluuio nomē accepisse. **B**bi est regia domus Cyri lapide candido r' vario colūnis aureis r' lacunarib' gēmisq' distincta: cell' cōtinens simulach' r' stellis micantib' insignitū r' incredibilia multa. **B**bi assuerus cōsulū maximū diuitijs r' copiosum delictijs celebrauit. **T**ert' nāq' sacri eloquij sic aliqū trāfacta narrat vt vctura exprimat: sic factorē approbat vt ei in ministerio cōtradicat: sic gesta pānat vt hec mystice gerēda suadeat. **T**ertio igit' anno. **T**pe scz isti' seculi incarnatiōis sue sacramētū patefecit: r' spūales epulās p'dicationis r' corp' r' sanguinis sui abū dantissime ministravit. **P**rimū tēpus ante le gem. **S**ecūdū sub lege. **T**ertū sub gratia.

Dat. 22. a
Luc. 14. b

Mu. 20. b

Exo. 32. a

Esa. 45. a

Dan. 3. a

Dat. 15. c

Nico. de lyra

Tuerit ea q' p'dicta sunt de eo: maxime cum nō fuerint facta in p'ncipio regni assueri: sed p' magnus tēpus postea: qz tertio anno regni sui abiecit vastib' vt h'f. j. eo. ca. et. vij. āno regni sui accepit hester: vt patebit. j. ij. ca. et ad huc postea facta fuerit ea q' dicta sūt de mardocheo. r' sō saluo meliori iudicio videt' q' Ra. Sa. verisimili' dicat scz q' iste assuer' imedia te successit cyro in regnū: q'uis nō esset de semie regio: vt dictū est. s. Eldre. iij. r' p'm hoc mardoche' in p'ncipio regni hui' assueri fuit nonagintaduoz annoz: vt p'z p' p'dicta: s'z iste Ra. Sa. Dan. xi. inter Cyru r' assuerū ponit cābysem fillū cyri regnasse: r' cogit ad h' eo q' ibidē d'r: Adhuc tres reges s' b'ut in p'side: r' q'rt' ditabit opib' nimijs: r' iste p'm ipz r' alios hebreos fuit dari' fili' assueri r' hester: cū igit' p'm ipm r' oēs alios expositores cyr' sit prim': optet q' inter cyru r' assuerū ponat vn' ali': alit' nō essent q'tuoz: sed tm tres: r' sic cū cābyses regnauerit octo ānis. mardoche' in p'ncipio regni assueri fuit cētū annoz vel forte minus: qz in p'ncipio vel in fine alicui' regis dimidius annus r' aliqū min' p' vno an/ no cōputat': r' hoc vltimo dictū verisimili' mihi videt': r' p'm h' ille q' edificatiōez tēpli ipediuit nō fuit cyrus: sed cābyses fill' eius. in etate sō centū annoz hoies bñ cōplexionat' r' sobriū possūt adhuc multa agere r' pati. **S**cđm p'ambulū est de loco vbi factū fuit istud regale p'uiū: qd notat cū dicit': a **Q**uā sedit

uincias: qñ sedit i so/ a
a lio regni sui: susa ciui b
tas regni ei' exordiū c
b fuit. Tertio igit' anno c
a Assuer' .i. q' r'p'm oñdit no
miner dignitate. iterprat' eni
atru' meū v' ostiū. r'ps aut' d'i
cit: Ego sum ostiū ouī. rē.
c imperij sui fecit gran t
de cōuiuiū cūctis pñ t
a Ap'lis. vñ: pueri nūq'd
pulmentariū habet. r' alibi:
qz pueri cōcauerunt carni r'
sāguini: r' tpe cōcauit eisdē.
cipibus: r' pueris suis
a Qs neq' mozs neq' vita
separabit a charitate christi.
fortissimis p'az r' me
a P'zelatis.

doz indytis/ r' p'fē/ a
a Ecclesiariū. b Corā se in
ctis puinciārū corāz
beneplacito suo. a Sciētie r'
sapientie q' ducunt ad regnū
beatitudinis.

se: vt oñderet diuitiā t
glie regni sui: ac ma/ a
a Tostenione.

gnitudinē atq' iactā/ a
a P'pter eternā vitā: qz cete
nar' p'fect' est numer'. r' a le
ua transit in dextera.

tiā potētie sue/ multō
tpe: centū videlicet et d
octoginta dieb'. Cū e
q'z iplerent dies cōui/ a
a P' ap'los. vñ: Ecce cōnerit
mur ad gētes. b Tētiā gētes.

uij: inuitauit oēm pō f
a Q' est ciuitas gentiū: r' p' si
necdoche' gens significat.
pulū q' iuet' est i susis
a maximo vsq' ad mi s
a T' toto tpe huius vite q' se
p're diebus agit.

numū: et iussit septem b
dieb' p'uiūū p'pari in t
T' p'nti ecclesia in q' nos fide
r' opibus ad introeūdū para
dsum p'param': in q' vbi dei
dapib' electi satiant'. a T' hor
te eterne locūditatis vbi cōsti
te arbores fructifere. i. sancti
meritis p'clari.

vestibulo hōrti et ne t
a T' xpi eni reg' nri dono ibi
sancti fruunt' regno p'petuo.
moris: qd regio cultu i
T' operibus.

r manu cōstitutum erat. k
bus suis cibū p'ciosissimū q' reficiunt angeli gl'iosi in specie p'
pria: fideles aut' in hoc sacramēto sub specie aliena. f **I**n
uitauit oēm populū. Quia vult oēs hoies saluos fieri et
p' p'ns ad hoc sac' admitti. b **S**eptē dieb'. i. toto tēpe
qd septenario dierū reuoluit. f **I**n vestibulo hōrti. i.
eccleie militatis. de q' dicit' Cañ. iij. d. Hortus cōclusus foroz
mea spōsa. f **E**t nemoris. Dicit' aut' ecclesia nemus. nā in
ea sūt multe bone p'sone tāq' arbores fructifere p' sanctā vitā
r' aromaticę p' bonā famā. i **Q**uod regio cultu. i. diuī
no. f **C**ōstitutū erat. Nā ipse est cultoz eccleie principalis.
* Et pende

se. in so. re. sui. i. qñ fuit cōfirmat' in regno. **S**
b **S**usa ciui. re. ei' ex. fuit. Quia fecit eā
metropolim tot' iperij sui. Tertū p'ambulū
est. de tpe hui' p'uiū: qd notat cū d'r: c **T**er
tio igit' an. ipe. sui. fe. g. p'uiū. Et tene
ret eos in amore et in subiectiōe cū videret ei'
magnificētiā r' potētiā. iō subdit: **U**t oñ. di.
glie re. sui. rē. d **L**ētū vi. r' octo. dieb'.
Aliq' dicit' q' hic tātū durauit p'mū p'uiū: qd
fuit in qdā mirabili domo habēte colūnas ar/
gēteas: r' testitudinē ad silitudinē celti: gēmis
lucētibus ornata: vt d'r in scholastica historia.
Scđm aut' p'uiū fuit in vestiblo hōrti: qd du
rauit septē dieb': s'z nō est verisile q' hoies no
tabiles vacarēt tātō tpe: r' marie multū remoti
a fris q's debebāt custodire. r' iō videt' p'habi
li' q' cētū r' octoginta dies referāt ad tps p'pa
ratiōis: qz apparat' tātū p'uiū durātis septē
dieb': r' p' tātā multitudie hoiz: nō potuit eē p'
uo tpe: r' p'm h' nō fuit nisi vnū festū ipi' regū:
qd fuit in vestibulo hōrti. e **L**ūq' ipe. di.
es cō. Positis p'ambulis ad p'uiū. hic p'nt
ponit ei' executio/ cū d'r: **L**ūq' ipe. di. i. ve
nissent dies in qb' debebat eē p'uiū. p'm sō
opinione illā q' dicit' duo fuisse p'uiū sic expo
nit. **L**ūq' ipe. di. i. i. trāsit' cētū octogin
ta dies p'm p'uiū qd fecerat p'ncipibus r' no
bilib'. f **I**nuitauit o. pō. Ad scđm cōui
uiū: qd fuit septē diez tm: s'z p'ma expositio vi
det' melior. f. q' fuerit tm vnū p'uiū in q' fue
rūt p'ncipes r' nobiles: r' etiā ciues de ciuitate
susis: s'z eēt distincte situati p'm decētiā statū
suoz. vñ. j. d'r: q' die septier p'uiū rex mādauit
p' vastib' regina: vt oñderet cūctis p'p'is r' p'nc
cipib' illi' pulchritudinē. **C**ōse qñt' oñdit hui'
p'uiū magnificētia ex multis/ cū d'r: g **A**
ma. vsq' ad mi. In q' p'z magnificētia hui'
p'uiū q'tū ad inuitatoz multitudinē. h **E**t
iussit. **H**ic p'nt' oñdit celebritas p'uiū ex ap
patu r' nobilitate loci/ cū d'r: **E**t iussit rē. in
vesti. hōrt. r' nēoris. i. loci nemorosi: qz erāt
ibi multe arbores virides r' ramose folijs r' flo
rib' decorate. i **Q**uod re. cultu. i. put decet
magnificētiā regiā. k **E**t manu. i. opere.
l **C**ōstitutū erat. f. arborib' fructiferis r' aro
matic'. d'r in scholastica historia q' ibi erat vitis
cui' stipites erāt argēte: palmites sō aurei: r'
botri ex gēmis auro insertis: accepta aut' vide
tur ista h'istoria d' h'istoria alexādri magni: vbi
sūt multa parū habētia de apparētia vitatis.
* Et p'debāt

* a **Q**uā sedit rē. licz aut' r'ps in q'tū de'
sit etern' nō tm fuit rex vel dñs ab eterno: s'z qñ
creaturā habuit subiectā: inter creaturas autē
angelica p'oz est saltē dignitate: r' sic i sc'is an
gelis cepit regnare. iō subdit: b **S**usa ci
re. ei' ex. fuit. Susa eni gaudiū vel leticia in
terprat'. De ciuitate sō sup'na in q' ciues sunt
āgeli d'r. **P**s. lxxxvi. Sicut letatiū oim habitā
tio est in te. c **T**ertio igit' an. ipe. sui. p
tertū annū pueniēter intelligit' tps teriū qd ē
tps grē: qz successit tēpori nature r' tēpori legē
mosaice. f **F**ecit grā. cō. Quia tūc institū
it eucharistie sac' m. f **L**ūctis p'ncipib'
r du. rē. i. aplis. de qb' d'r p's. rliij. d. Cōstitu
es eos p'ncipes sup' oēm frā. **E**t fidelib' alijs
in diuersis eccleie gradib' cōstitutis. f **E**t
ostē. diuī. glie re. sui. Tūc eni oñdit fidelib'
bus suis cibū p'ciosissimū q' reficiunt angeli gl'iosi in specie p'
pria: fideles aut' in hoc sacramēto sub specie aliena. f **I**n
uitauit oēm populū. Quia vult oēs hoies saluos fieri et
p' p'ns ad hoc sac' admitti. b **S**eptē dieb'. i. toto tēpe
qd septenario dierū reuoluit. f **I**n vestibulo hōrti. i.
eccleie militatis. de q' dicit' Cañ. iij. d. Hortus cōclusus foroz
mea spōsa. f **E**t nemoris. Dicit' aut' ecclesia nemus. nā in
ea sūt multe bone p'sone tāq' arbores fructifere p' sanctā vitā
r' aromaticę p' bonā famā. i **Q**uod regio cultu. i. diuī
no. f **C**ōstitutū erat. Nā ipse est cultoz eccleie principalis.
* Et pende

Doraliter

Et pedebat ex. Byssus mortificatione carnis significat... Purpura sanguine martyrii. Colune marmoree: firmitate docto...

Ps. 74. a. Cas. 3. a. Dat. 5. a. Luc. 14. c. Dat. 11. d. Ro. 5. a. 1. Cor. 10. a.

Dat. 19. b. Dat. 19. c. Ibidem

Nico.de lyra

Et pedebat ex. vt ibi comederet inuitati fm modu illi regni. Aurei coloris: id e albi. Carbasini: i. aurei. Sustetata: i. extesa. Funi bus byssinis: i. de bysso factis: que e spes lini candidissim.

tionabili aliqz barbaroz: q conuantes nimis ipotune iduce bat hoies ad bibedu. vn talis mod venit tu normania: q est ps gallie a barbaris habitatib...

Et pedebat ex omi pte tentoria a celestis puerfatiōis. b fabie. carbasin? aerei coloris: z carbasini: ac hia color auro sifaf. a celestis cōteplatiōis. cynthini/sustetata funibūs byssinis atqz purpureis: q eburneis circulis iserti erāt: z colūnis marmoreis fultiebāt.

de: dispositi erāt: qd mirā vārietate pictūra decorabat. Bibebāt aut q inuitati erāt aureis poculis: z alijs atqz alijs vasis cibi iserebant.

regina fecit pūiuū femiāz in palatio/vbi rex assuer manere plue uerat. Itaqz die septio cū rex eēt rex statuerat/ preponens mēsis singlos d pncipib? suis: vt sume...

Primo: qz mulieres sūt debilioris cōplexionis qz viri: sunt etiam minoris potus z cibi: z ideo ordinatius come debatur per se qz cū viris. Secūdo qa consuetudo erat apud persas qz coniu ges maxime nobilitū nō dabāt se aspec tibus aliorū viroz. z ideo talis segre gatio muliez a viris in prandio facie bat ad nature ordinationem: z ad mo rum honestatem.

Et pendebant ex omi pte tentoria: id est sanctorū angeloz p fidiā: sicut tentoria phibent pluias z caumata. b Coloris aerei. per triplicē colorē hic positū: significat ter narius hierarchiarū: z in qualibet hie rarchia tres ordines angeloz: quia ta men eorum stabilitas est a deo trino z vno: ideo huiusmodi tentoria sustenta ri dicunt funibus circulis z colūnis.

Dicunt autem aurei z argentei: quia per aux charitas: z per argentū mundicia designant per quas cōsciētie quietantur. Bibebant autē qui inuitati erant aureis poculis. qz datus eucharistie fugit in vi amoris. Vinū qz zē. p qd sanguis xpi piosissim? designat: q nobis in h sacra mēto sub specie vini dat. Clasthi qz zē. p ista itelligit synagoga. nā iterptat diffinitio psumata. finis aut synagoge psumat fuit in xpi passioe: nā extūc legalia fuerūt mortua: et p? publicationē euāgelij mortifera: tpe tū itermedio a iudeis poterāt obseruari. id subdit: Fecit pūiuū. in oblatioe sacrificioz: z dī pūiuū femiāz: ad designādū ei? defectū: si cut sex? femine? ē defectiu? In palatio zē. i. in tēplo q dabant diuina respōsa aī passiois xpi tpa. Itaqz die septimo: cum rex esset hilarioz. Per diem septimū intel ligitur hebdomada septima post pascha: post quā festum pen tecostes celebrat. Tūc em rex noster iesus christus hilarez se ostēdit: qz dona spūsancti discipulis in signo visibili dedit.

Doraliter

D

Et post

Gen. 4. a Ut ostenderet cun. ubi venit pleni tudio temporis misit de us filium suum etc. Tunc enim dei filius incarna tus legis mysteria quibus ante fideles pauerant: abundantiori gratia manifestavit.

1. J. 2. a Que renuit. Non solum legatos despicens sed et regis imperium: unde in euangelio: Senior enim filius a patre rogatus ad conuiuium noluit introire et qui ad cenam uocatus aliis rebus occupatus noluerit venire iuxta indignationem premissam: reieci sunt: et alij loco illorum constituti.

Dat. 22. a Non dicitur hic non numerus in ordine septem sapientium numeratus sententiam promulgat: et paulum apostolum significat qui dicit: Ego autem in minimis apostolorum qui sum dignus uocari apostolus: et contra tradentes iudeis et celo repletus ait: Quia uos indignos iudicatis uite eterne: ecce conueruerunt ad gentes.

1. Cor. 15. a Non in minimis apostolorum qui sum dignus uocari apostolus: et contra tradentes iudeis et celo repletus ait: Quia uos indignos iudicatis uite eterne: ecce conueruerunt ad gentes.

Act. 13. a Non in minimis apostolorum qui sum dignus uocari apostolus: et contra tradentes iudeis et celo repletus ait: Quia uos indignos iudicatis uite eterne: ecce conueruerunt ad gentes.

Nico. de ly.

Recepit mauman etc. ita quod ibi non notat rex de excessu potu: quod uinum etiam sobrie potatum bene letificat cor. b Septem eunuchis. i. in ministris mente sue assistentibus: qui dicuntur eunuchi non per abscisionem genitalium sed propter continentiam castitatis et honestatem morum.

Ut introduce rer regina vasthi. ut sic magnificentiaz sua ostenderet: non solum in propria persona: sed etiam in sibi per simoniam coniuncta. d Que renuit et ad etc. et sic ista traslatio notat reginam de contemptu: quod est grauis culpa. dicit autem Josephus libro xi. anti quitate iudaice: quod non fecit rex contemptu: sed propter honestam consuetudinem persarum: quod coniuges maxime nobilitatis non se dabant aspectibus aliorum uiuorum. et ista hebraica non notat eam de aliquo contemptu: ubi sic habet et non plus: Et renuit regina vasthi venire secundum uerbum regis in manu eunuchorum. i. per eunuchos. e Un iratus. Sic propter pontificem suum contra reginam. d. quod primo querit. et secundo ridentur ibi: Ridentur. Circa primum dicit: Un iratus rex et nimio fur. sic. non tantum propter factum quantum propter principes et populos assistentes: quod quod regina ex uerecundia et honestate muliebri fuisset mota: tamen principes et populi assistentes possent statim cogitare quod ex contemptu fecisset: quod ubi regis in hoc casu debebat consuetudini preualere.

Interrogauit sapientes. ut non precipitarent aliquid agerent de capite suo. g Qui ex more regio. ut nunc esset sine bono et magno consilio. Cetera patet uel ibi: h Qui uidebat faciem

nobis secundum opinionem. b Copiosam scripturarum gratiam quam apostoli potati sunt. c In apostolis. d Spiritus sancti musto. de quo dicit: Tu autem seruasti bonum. vi. v. a. bilarios et per numerum potationem icaluissis mero: et precepit mauman et bacatha et arbona et bagatha et abgatha: et sarath et regnum celorum.

charchas: septem eunuchis: qui in conspectu eius ministrabant: ut intro duceret reginam vasthi coram rege et posito super caput eius diademate: ut ostenderet cunctis populis et principibus eius pulchritudinem: Erat enim pulchra valde. Que renuit et ad regem imperium quod per eunuchos mandauerat: venire contempsit. Un iratus rex et nimio furore succensus: interrogauit sapientes quod ex more regio ei semper aderant: et illorum faciebat consilio: scientium leges ac iura maiorum: erant autem primi et proximi charfena: et cethar: et admatha: et tharsis: et mares et marsana et mamucha: septem duces persarum atque medorum: qui uidebant faciem regis: et primi post eum residere soliti erant: cui sententie vasthi regina subiaceret: quod assueri regi imperium: quod per eunuchos mandauerat: facere nolisset. Ridentur mamucha audiente rege atque principibus: non solum regem lesit regina vasthi: sed et omnes populos et principes: qui sunt in cunctis partibus regis assueri. Egredietur enim sermo regine ad omnes mulieres: ut contemnunt uiros suos et dicant Rex assuerus iussit: ut regina vasthi intraret ad eum: et illa noluit: atque per exemplo omnes principes coniuges persarum atque medorum paruipedet imperia maritorum. Un regem iusta est indignatio. Si ergo tibi placet egrediar edictum a facie tua: et scribam iuxta legem persarum atque medorum: quam preteriri illicitum est: ut nequaquam ultra or est illa accipiat. Et hoc in omne (quod latissimum est) partium tuarum diuulget imperium: et cuncte uxores tam maiorum quam minorum offerant maritis suis honorem. Placuit consilium eius regi: et principi b: fecitque iuxta consilium mamucha: et misit epistolas ad uniuersas principias regni sui: ut quod quod audire et legere poterat diuersis linguis et litteris: esse uiros principes ac maiores in domibus suis: et hoc per cunctos populos diuulgari.

bant faciem regis. quia ceteri ei aderant. ut dicitur est. i. Et primi post eum residere soliti erant. in consiliis et iudiciis et in alijs locis honorificis. k Re spoditque manu. hic ponit responsio. ubi primo tangit regine culpa. l Non solum re. lesit regina vasthi. ex facto suo. i. suspicionem contemptus regis principibus et populis ingerendo. m Sz et omnes principes et populos regi subiectos. quod occasione huius facti quod ubique diuulgabit: multo magis contemnunt alie mulieres uiros suos. sed exprimitur sententia per modum tamen consilij: cum dicit: Si tibi placet etc. n Ut ne quaquam ultra regina vasthi ingreditur ad regem. sed sit simpliciter repudiata. Cetera patet in littera.

Et per ni. po. inca. mero. i. spiritus sancto non in se: quia a principio peccatoribus habuit plenitudinem gratie: sed in corpore suo mystico. nam pro receptione spiritus sancti eius discipuli putabant pleni musto: ut habet Act. ij. a Precepit mauman etc. per istos signat apostoli alios discipulos quod precepit Christus uocare populos et principes synagogarum ad conuiuium noui testamenti. per quod Paulus et Barnabas dixerunt iudeis Act. xij. g. Nobis oportebat primam locum uerbum dei. sed quoniam repellitis illud et indignos iudicatis eterne uite: ecce prostrati mur ad gentes. sic ei precepit nobis deo. Et hoc repulsiuo signat per quod dicit: d Que renuit. et ad re. ipe. etc. et pro contemptu predicacionis apostolorum iesus Christus rex regum synagogarum per maiorem parte incredulitate dimisit. In principio ca. i. Hester ubi dicitur in postill. In diebus assueri. Postquam descriptum est progressus populi etc.

Additio. Propositio doctorum non dicitur: (puli etc. qui Assuerus iste fuerit octauus rex persarum post Cyrum ommissis duobus regibus qui tamen septem mensibus regnauerunt posset bene sustineri tanquam uera: non obstante impugnatione postillatoris: cuius fundamentum in hoc loco est inuaidum. Fundatur enim impugnatione sua in hoc quod mardocheus captiuus fuerat cum iechonia rege iuda. et hoc credit probare per illud quod dicitur. j. ij. ca. Erat uir iudeus in suis ciuitate uocabulo mardocheus filius Jair: filij Semei: filij Lise de stirpe Bemi: ni qui traslatus fuerat de hierlino in egyptum a iechoniam regem iuda traslulerat Nabuchodonosor etc. Presuppone enim quod illud relatiuum quod continetur in hoc dicto. Qui traslatus fuerat: necessarium referat ad Mardocheum. et sic deducit quod Mardocheus fuisset ducentorum annorum et plus in primo anno regni assueri quod est in consuetudine

Doraliter

Est inconueniens: s; recte attendeti lram p'suppositu suu non valet. Nam pdictu relatiu posset referri plane ad Cis pauu mardochei: no aut ad mardocheu. r p'm istu itelectu p'sequitur pcedit

referri ad Cis pauu mardochei. Pr; p exēplū. m si q's dice/ ret q' dauid fuit fil' iesse/ filij obed/ filij booc; q' p'taxerat cum Rub moabites: talis narratio nō esset reputāda falsa: cuz il/ lud relatiu p'tētū i illo dicto: q' p'taxerat: possz referri ad suū imediatū āncedēs. s. booc; nō aut ad dauid nec ad alios. r sili/ ter potest intelligi relatio illa in p'posito. Ex q'bus sequitur q' opinio cōmunis expositoꝝ nostroz nō est respuēda. p'pter in/ cōuenientiā quā allegat postillatoꝝ de etate mardochei rē.

Blo. ordi.

Is itaqz gestis. Ca. II. Repudiata iudea diuersi ex diuersis p'ib' mōi ad societa tē regie dignitat' p' p'dicatoꝝ q' b'u dei admīstrātes adducū: r sub māu egei q' interpretat festin'. r custos ē regiaz muliez tradunt. i. cōmittunt pastorib' q' b' fidelitū atqz custodia dat: vt eis q' b'o et exēplo ministrēt q'cqd ad cultū pietatis necessariū vidēt. Quicūqz at fide recta r p'ciētia pura regi altissimo placuerit: ad ipsum ingrediet repudiata vashbi.

Is itaqz ge Ca. II a fuis/postq regl assue b ri indignatio deser/ buerat: recordat' est c a q' p'tēns regē. b q' repudiationē. vashbi: q' fecisset vel q' p'assa eēt: d a q' consolantes regem. dixerūtqz pueri regis ac ministri e a q' nouelle aie. b q' a corruptioē diaboli. ei'. Querāt regi puelle vginēs/ f a q' apli: de q' b' dicit: Ecce ego mit. vos b q' di/ ligenter.

Mico. de lyra

fm dictū Ra. Sa. ca. pcedēt e Pi keruntqz pueri regis ac ministri eius: id est familiares r intrinseci vo/ lentes occurrere eius desolationi. f Querant regi puelle virgi/ nes ac speciose rē. Et patet littera vsqz ibi: g Et accipiant mūdū: id est illud qd pertinet ad cultū r orna tū: r dicit a mūdo das: quia aliq' mun dant carnes mulierū: sicut balnea/ pi/ gmēta r similia: r aliqua etiam deco rant exterior p sui mūdiciāz r decorē: sicut vestes r ornamenta de auro r ar gēto r lapidib' p'ciosis facta. h Et quecūqz inter omēs: id ē sup oēs. i Oculis regis placuerit: oca/ lis scz exterioribus propter pulchritu/ dinem: r oculis mentis p'pter delecta tionem in ea inuentam r cōsimilitibus. k Ipa regnet pro vashbi: vt sic doloꝝ pcedens detur obliuioni. l Placuit sermo regi. quia vi/ debat sibi hoc esse ad suā p'olationē. m Et ita vt suggererāt iussit fieri: mandando statim executioni. n Erat vir iudeus. hic cōsequē ter pōit specialis executio circa hester: cum dicitur: Erat vir iudeus i susis ci/ uitate. Dicit Iosephus q' tunc mane/ bat in babilonia: sed adducta hester ad susan: illuc se trāstulit amore hester quā diligebat vt filiā: r sic scriptura loq' tur h' p tpe q' se trāstulerat apd susan. o De stirpe gemini. r sic patz q' fuit de stirpe iaul pmi regis israel. p Qui translatus fuerat. de qua trāslatioē habet. iiii. Regz. xliii. Cetera patent vsqz ibi:

Mico. de lyra

Is itaqz gestis Ca. II Postq dēscripta ē regine va shbi delectio: hie p'sequitur po ponit ipi' hester exaltatio: r h' in q' tuoz sibi gradatim succedētib': qz p'mo alijs vginib' regis sociat. secūdo mod' mu liebrif ei accelerat/ ibi: Que placuit ei. tertio regi despōsat/ ibi: Ducta ē itaqz. q' rto in amore regl firmat/ ibi: Cūqz et secūdo q' rēf. Circa p'mū ponit primo p'sultatio generalis. scdo circa hester ex ecutio specialis/ ibi: Erat vir iude'. Cir ca p'mū sciēdū: q' sicut dicit Ioseph' li/ bro. xi. antiq'tat' iudaice fedata passiōe ire r turbatiois in assuero de facto p'di cto vashbi regine: cepit recolare ei' pul chritudinē r amorē q' h' habuerat ad in uicē: r dolere de h' q' abiecerat eā maxi me: qz eā reuocare nō poterat. p'pter edi ctuz irreuocabile qd sup h' dederat: r p' totū regnū suū publicauerat: p'pter qd amici sui vidētes eū p'tinue anxiari sua/ serūt ei: vt virgines pulcherrimas face ret ad se adduci: r illā q' inter eas magz sibi placeret v'p'zē assumeret: r sic amor sequētis doloꝝē mitigaret p'cedētis: r h' est quod dicitur: b Postq regis assueri indignatio deser. rē. i. pas/ sio ire r turbatiois trāserat: qz aliter iu dicat hō in passiōe posit' r extra passio/ nē. c Recordat' est vashbi. sic est in hebreo r in libris correct': qz quita/ ta passiōe assuer' recordat' fuit pulchri tudinis ipi' vashbi: r amoris q' fuerat i/ ter ipos. d Que fecisset vel que passa esset. p'serēdo penā quā ei infli/ rerat: r factū qd ipa fecerat: r videbat sibi q' culpā pena excessisset rōnibus su pradictis: qz fecerat honestate r verecū dia muliebrif. p'pter qd anxiebat eā reuo care nō audēs: ne p'ncipes regni p'tra se puocaret ex fractioē edicti irreuocabili: et ne a toto populo. p'pter vnā mulierez reputaref mutabilis tāqz effeminatus r mollis: r per cōse qns regno priuare/ tur: maxime cum nō eēt de semie regio: fm dictuz

ac speciose: r mittant q' considē/ rēt p' vniuersas puicias puellas a q' xmitibus r opib'. b q' xbo r exēplo. sp'ciosas r vginēs: et adducant a q' nō pōt ciuitas abscondi sup montem. b q' in qua regnabat assuerus. eas ad ciuitatem susan: r tradāt + eas i domū seminarū/ sub manu egei eunuchi/ q' est p'positus r cu a q' spōsar regl magni. b q' a deo. stos muliez regiarū: r accipiant s a q' victū r cultū animaz. mūdū muliebzē/ r cetera ad v'p' qz multi vocati: pauci electi. necessaria. Et q'cūqz inter omēs b a q' vna nō multe multitudinis. oculis regl placuerit: ipa regnet i p' vashbi. Placuit sermo regi: et m ita vt suggererāt/ iussit fieri. Erat n vir iude' in susis ciuitate: voca/ bulo mardocheus filius iair/ filij semei/ filij cis de stirpe gemini/ q' p a q' psecutor ecclie factus. b q' spiritali. trāslat' fuerat de hierusalē eo tpe a q' p'patos captiuitate spiritali: iechonias em' p'paratio dñi inrerpraf. b q' diabol'. quo iechoniā regem iuda nabū/ a q' p'fusionis. chodonosor rex babilōnis trās/ a q' magister. b q' ecclie. c q' xpi q' dicit. nū/ clabo nomē tuū. s. m. b tulerat: q' fuit nūtriti' filiē frātris sui edisse: q' altero noie vocabat a q' abscofa. nesciat enī sinistra tua qd fact. dex. tua. b q' erroꝝ et supstitionē gentiē. hester: r vtrūqz parētē amiserat: a q' pulchra es r decora filia hierusalē. pulchra nimis et decora facie. Nozuusqz p're ei' ac matre: mar a q' per verbū euāgelij ad salutē generauit eternaz. vñ: Filioli mei quos itez paturio. doche' sibi eā adoptauit in filiā. Cūqz pcrebuisset regl imperiū: r iuxta mādātū illi' mltē pulchre virgines adducerentur susan: et

Aboraliter. a q' h' is itaqz gest' rē. Sequit. + Querantur regi puelle vginēs ac speciose: r mit tantur qui cōsiderent rē. Quis autem quelibet p'sona p'seuerans in in tegritate fidei vgo dicatur/ r dei spon sa: tamen ecclesia ex personis talibus congregata dicitur sponsa dei predile cta. r hoc significat Cant. .vi. c. cū di/ citur: Sexaginta sunt regine r oqua/ ginta concubine: et adolescentularum nō est numer'. Una est columba mea: perfecta mea. Igitur per singulas vir gines quesitas pro rege significantur singule fideles persone: sed per hester que fuit p'lecta signatur ecclesia: r per nuncios ad querendum missos apo/ stoli r p'dicatoꝝ alij. Potest etiam per hester vgo maria designari: r per nuncios angeli eā visitantes: r specia liter gabriel angelus ad eā specialiter destinatus Luc. i. + Et tra/ dant eas in domum seminarūz sub manu egei eunuchi: qui est p'positus r custos mulieruz re giarum: id est sub disciplina spiritus/ sancti a quo custodiuntur dicte virgi/ nes r vnguntur charismatibus et va rijs virtutibus adornantur. * Ducta est

Aboraliter

E adoptat in filiam q̄ est doctor gentiū in fide: et veritate: et est de stirpe gemini: h̄ ē de stirpe beniamī. a **H**ester. H̄c nabuchodonosor sp̄sal et rex p̄fusiois a naturali lege et cultu vni^o dei in p̄fusionē idolatrie trāstulit: s̄ pietas diuina ad viā v̄rat: p̄ p̄dicatores reuocauit. b **E**t septē puellas. i. fideles aīas sp̄scti gr̄a regeneratas atq; dedicatas q̄ ei^o sequūt vestigia: fide: doctrina et opatōe bona: de qb^o d̄r: Adolecētule dilex. te. ni. c **Q**ue noluit i. Quia pctōz labe et sordib^o idolatrie p̄ baptismū mūdāta opprobriū pristīne iniquitatis nō sustinuit vltra. d **I**ngredientes. Quēcūq; aīa certat ad thalamū christi p̄perare: cōdignū a suis doctoribus accipit ornamentū: et quo magis se deuotā ad agnitionem fidei et exercitiū operis preparat: eo ampli^o a doctorib^o instruit: vt de cōpetentiū numero sancte trinitatis inteḡa fidem et p̄fessionē ad perceptiōnē baptismi: et vnctiōnē christi: mātis vt celesti sponso veraciter iungat̄ accedat. e **E**t q̄ inde i sc̄das. Qui ab ecclesia p̄ vitioz sordes separe rit: merito in secūdas edes recluditur vbi concubine regl̄ morat̄: q̄ sane fidei casus de scenū honoris meret̄: nec habet vltra potestātē ad regē redire: nisi sup̄erna gratia visita tus i pristīne statū dignitatis restituat̄. f **E**uoluto at̄. id est trāfact̄ q̄nc̄ etatib^o mūdi quib^o patrū p̄pago p̄cesse rat: instabat sexta etas veniēte redemptore: in qua gentiū multitudo p̄ euangeliū vocāda erat. g **T**hebeth. Apud hebreos: adimos apud grecos ianuari^o est: apud latinos in q̄ dñs incarnat^o. viii. die circūcisus: a magis adozatus: et mysticis munerib^o est honorat^o: in quo etiā a iohanne baptizat^o esse predicat̄.

Cañ. 1. a

Nico. de lyra

Hester quoq; inter ceteras puellas ei tradita est. scilicet egeus eunuchus. b **Q**ue placuit ei. Hic consequenter describit̄ promotio hester q̄tum ad accelerationem ornatus mulieris: cum dicitur: c **E**t inuenit gratiam in conspectu illius. et hoc factus est ex diuina ordinatione: vt cito p̄moueretur ad regiam dignitatem: et sic liberaret populū israel a periculo sibi imminente de p̄pino. d **E**t traderet ei partes suas. i. illa q̄ ad victum vestitum et ornatum pertinebant. e **Q**ue noluit ei indicare populū et patriam

a **C**astis parentibus. a **E**geus traderent eunuchus. Hester q̄z inf̄ ceteras puellas ei tradita ē vt fuaret in numero feminarū. **Q**ue placuit ei et inuenit gr̄a i p̄spectu ei^o. Et h̄ cepit eunuchus vt acceleraret mūdū mulierē: et traderet ei p̄tes suas: et septē puellas speciosissimas d̄ domo regl̄: et tā ip̄az q̄ p̄disse q̄s ei^o ornaret atq; excōleret. **Q**ue noluit indicari ei populū et patriam suam. **M**ardocheus enim patruus eius p̄ceperat ei: vt de hac re om̄ino reuocaret. **S**ollicitudo oīz eccliar: et q̄ i firmat̄ et ego h̄ i firmat̄. c **A**nticeret. **Q**ui deambulabat quotidie ante vestibulū dōm^o i q̄ electe v̄ginēs suabāt: curā agēs salutē hester et scire volēs qd̄ ei accideret. **C**ū at̄ venisset tēpus singularū p̄ ordinē puellarū: et intrauerunt ad regē: explet̄ oīb^o q̄ ad cultū mulierē p̄tinebāt: mēsis duodecim^o v̄tebat̄: ita dūtārat vt sex mētib^o oleo v̄ngerēt myrtino: et alijs sex q̄busdā pigmentis et aromatib^o v̄terēt. **I**ngredientesq; ad regē: q̄cqd̄ postulassent ad ornatum p̄tinēs accipiebant: et vt eis placuerat cōposuit: de triclinio feminarū ad regl̄ cubiculū trāsibāt. **E**t q̄ intrauerat vespere egrediebāt m̄ae: atq; ide i sc̄das edes deducebat̄: q̄ sub māu susagaci eunuchi erāt: q̄ cōmunicubinis regl̄ p̄sidebat: nec hēbat p̄tātē ad regē vltra redeūdi nisi voluisset rex: et eā venire iussisset ex nomine. **E**uoluto autē tpe p̄ ordinē: instabat sexta etas vbi v̄t p̄lētudo t̄pis. b **E**cclia d̄ gētib^o. c **D**ies q̄ hester filia abiabul f̄ris mardochei: quā sicut p̄cipue pauli. a **V**t. s. b **P** baptismū. c **Q**z pl^o credit̄ doctorib^o q̄ sibi: q̄ vtilia sūt mel^o nonit medic^o q̄ infirm^o bi adoptauerat i filiā d̄beret intrare ad regē. **Q**ue nō q̄suiit mulierē cultū: s̄ q̄cūq; voluit egeus eunuchus custos virginū: h̄c ei ad ornatum dedit. **E**rat enī formosa valde et incredibili pulchritudine: oīmq; oculis gratiosa et amabil^o videbat̄. **B**ucta ē itaq; ad cubiculū regl̄ assueri: mense decimo q̄ vocatur thebeth: septimō anno regni ei^o: et ad amavit eam rex plus q̄ oēs mulieres: habuitq; gratiā et misericordiā corā eo sup̄ oēs mulieres: et posuit diademā regni i capite ei^o. **F**ecitq; eā re ad dextris tuis. a **S**ynagoge q̄ regē spernēdo et crucifigēdo regni dignitātē amisit. a **C**onuiuū sp̄sale gaudiū in toto orbe gnare locovasthi. **E**t iussit cōuiuū p̄pari p̄ mā vbi epule spirituales: vbi mysteria corporis et sanguinis dñi. **G**nificū cūct̄ p̄ncipib^o: et seruis suis p̄ conuictione et nuptijs hester: et dedit requiem vniuersis

et patriam suam. de precepto mardochei: quia iudei tūc erant captiui et serui: et si h̄ci res forsita posset tāq; ignobilis repudiari: q̄uis p̄m veritatem esset de genere regali: vt dictum est. **Q**ui deambulabat q̄tidie. sollicitus inq̄rere de bono ipsi^o hester. **S**ensis duodecim^o vertebat̄. i. anq; alia qua de virginibus adductis ad regis cubiculum duceret: qz primis h̄ sex mensibus v̄gebant oleo myrtino: id est lachryma fluente de tali arborē q̄ habebat virtutem mundificandi carnē. **E**t alijs sex. i. mensibus. **Q**uibudam pigmentis et aromatibus v̄terentur. q̄ faciunt carnē mulieris suauē et redolentē ad resp̄ndum fetores qui in mulierib^o solēt eē. oīa ista fiebat̄ d̄ p̄silio medicoz regl̄: vt sic maiorem delectationē inueniret i eis: vt saltē i aliq̄ eaz. et sic maior delectatio supueniens dolorem abūceret p̄cedentem. **E**t que intrauerat etc. vt sic d̄ pluribus vna tanq; delectabilior et amabilior eligeretur: et tanq; regina coronaret̄. **Q**ui concubinis regis p̄sidebat. de victu et de vestitu conuenienti eis p̄uidendo: tamē verisimile est: qz iste que admisse fuerant ad cubiculū regl̄ erāt ei^o v̄rores. dicebat̄ tñ concubine: que. i. nō erant p̄ncipales v̄rores sic et de abraā legit̄: qz sara d̄ p̄p̄ria et principalis ei^o v̄roz. alie aut̄ dicunt̄ cōcubine: vt habetur Gen. xxv. oēs tñ erant ei^o v̄rores. n **I**nstabat dies quo hester etc. debebat intrare ad regis cubiculū p̄m modum et ordinem superioris possum. **Q**ue nō quesuit mulierem cultum. sicut alie ponens se totaliter q̄tum ad hoc eunuchi dispositione. **O**mnium oculis gratiosa et amabilis videbatur. decorem em̄ corporis decor gratie et virtutis mirabiliter augmētabat. **D**ucta ē itaq; hic p̄r agit de desp̄satiōe et coronatiōe hester: et p̄z littera vsq; ibi: **E**t dedit requiem vniuersis puincijs. **D**upliciter exponit̄. **Q**uo mō qz mādauit vniuersis puincijs vt durātib^o nuptijs hester cessaret ab opib^o seruilibus. **A**lio mō qz dedit eis req̄em a solutiōe tributū p̄ illo āno: vel saltē p̄ pte anni: et h̄ ē mag^o p̄ babilis: qz **D**ucta ē itaq; etc. **H**oc mystice fuit ipletū i ascēsiōe xpi. tūc enī eccliaz iustozū secū duxit ad celestia: vt in assumptione virginis gloriose q̄n fuit sup̄ angelos exaltata. **D**ona

Doraliter

Et a. C. L. q. z secundo. Non sufficit ppo pmitia sibi sociare ec...

D. Est hec rex assuer? Aman filiu amadathi. Potetes seculi q beneficijs diuina...

Nico. de lyra

Babile. qz cessatio ab opibus tato tpe no esset ppo gratiosa...

a. T spiritualia. b. T dedit dona hominib? puincijs: ac dona largitus est iuxta ma...

timqz nuciauit regine hester / z illa regi: ex noie mardochei: q ad se re detulerat.

D. Est hec rex assue? Aman filium amadathi: qui erat d stirpe...

lectil auree et argete i q seruit regi: pnt facili p faceret: cuius...

Quelitu e r i. q ita erat fm vltatate. k. A. Adatuz e his zc. qz p...

D. Est hec. Descrip. Ma. M. i. p. hester p motu: h. p. n. agi...

Aboralie. I. Post hec zc. Post psecutione iudeoz secu...

Doraliter

f. 6. a. et 12. 8

D

Doraliter

Et a predicatoribus euangelij. b dominum deum tuum adorabis et illi solo. Solus mardocheus non flectebat genu: neque adorabat eum. Cui dixerunt pueri regis qui ad fores palatii residebant. Cui propter ceteros non obsequas mandata regis: cumque habere crebris diceret et ille nollet audire: nunciauerunt a man scire cupientes utrum pseueraret in finia. Dixerat enim eis se esse iudeum. Quod cum audisset aman et experimenter probasset quod mardocheus non sibi flecteret genu: nec se adoraret iratus est valde: et pro nihilo duxit in unum mardocheum mittere manus suas: audierat enim quod esset genitrix iudeorum: magisque voluit omnem iudeorum qui erant in regno asueri perdere nationem. Mese primo cuius vocabulum est nisan: anno duodecimo regni asueri missa est fors in vrbem: que hebraice dicitur phur coram aman quo die et quo mense gens iudeorum deberet interfici: et exiit mensis duodecimus qui vocatur adar. Bixitas aman regi asuero: et est populus per omnes puincias regni tui dispersus: et a se mutuo sepatus: non uis uires legibus et cerimonijs: insuper et regis scita condempnatus. Et optime nosti quod non expediat regno tuo ut insolenscat per licentiam si tibi placet decerne ut pereat: et decem milia talentorum appendam archarijs gaze tue. Tulit ergo rex anulum quo utebatur de manu sua: et dedit eum aman filio amadathi de progenie agag hosti iudeorum: dixitque ad eum: Argentum quod tu polliceris tuum sit: de populo age quod tibi placet. Locatusque sunt scribe regis mense primo nisan tertiadecima die eiusdem mensis: et scriptum est ut iusserat aman ad omnes satrapas regis: et iudices puinciarum diuersarumque gentium: ut queque gens legere poterat et audire per varietate linguarum ex nomine regis assueri: et littere signate ipsius anulo misse sunt per cursores regis ad uniuersas puincias: ut occiderent atque deleterent omnes iudeos a puero usque ad senem puulos et mulieres uno die: hoc est tertiodecimo die mensis duodecimi qui vocatur adar: et bona eorum diriperent. Summa autem epistolarum hec fuit: ut omnes puincie scirent et pararent se ad predictam diem. Festinabant cursores qui missi erant regis imperium explere. Statim

Solus autem mardocheus non flectebat genu: neque adorabat eum. quia ex superbia sua volebat sibi arripere honorem diuinum faciens se adorari tanquam deum: ut dicit hic glossa hebraica: et hoc erat sibi illicitum. b Quod cum audisset. Sic sequenter ponit ipsa machinatio: et non solum contra mardocheum: sed occasione eius contra totum populum iudaicum: maxime quia eum iam habebat odio sum propter interfectionem agag: de cuius stirpe erat: ut predictum est: et destructionem amalechitarum pro iudeos tempore saulis regis: et patet littera ex dictis usque ibi: c Mese primo cuius vocabulum est nisan. apud hebreos et correspondet partim martio: et partim aprilis: quia incipit a propinquiori lunatione equinoctio uernali: siue ante equinoctium siue post: sicut plenius dictum fuit. Pro. ij. d Anno duodecimo regni assueri. ex quo patet quod dictum est in principio huius libri. i. quod mardocheus in principio regni assueri non fuit eleuatus: nec fecit ea que sequuntur: sed per magnum tempus post se per duodecim annos ad minus.

Id est habuit. b In uno mense. c sed in omnes iudeos. a omnem plebem catholicam.

Ultimo tempore quando erat persecutio qualis non fuit. a anno duodecimo regni assueri missa est fors in vrbem: que hebraice dicitur phur coram aman quo die et quo mense gens iudeorum deberet interfici: et exiit mensis duodecimus qui vocatur adar. Bixitas aman regi asuero: et est populus per omnes puincias regni tui dispersus: et a se mutuo sepatus: non uis uires legibus et cerimonijs: insuper et regis scita condempnatus. Et optime nosti quod non expediat regno tuo ut insolenscat per licentiam si tibi placet decerne ut pereat: et decem milia talentorum appendam archarijs gaze tue. Tulit ergo rex anulum quo utebatur de manu sua: et dedit eum aman filio amadathi de progenie agag hosti iudeorum: dixitque ad eum: Argentum quod tu polliceris tuum sit: de populo age quod tibi placet. Locatusque sunt scribe regis mense primo nisan tertiadecima die eiusdem mensis: et scriptum est ut iusserat aman ad omnes satrapas regis: et iudices puinciarum diuersarumque gentium: ut queque gens legere poterat et audire per varietate linguarum ex nomine regis assueri: et littere signate ipsius anulo misse sunt per cursores regis ad uniuersas puincias: ut occiderent atque deleterent omnes iudeos a puero usque ad senem puulos et mulieres uno die: hoc est tertiodecimo die mensis duodecimi qui vocatur adar: et bona eorum diriperent. Summa autem epistolarum hec fuit: ut omnes puincie scirent et pararent se ad predictam diem. Festinabant cursores qui missi erant regis imperium explere. Statim

Qui ad fores domini pertinent occidunt: quod significat ille hircus qui per sortem domini in lege occidebatur. Tulit ergo aman epistolas dirigens regis signaculo eas munire conatus: ut facilius votum expleatur: sicut dei libros diuine legis in quibus est signaculum summi regis: id est gratia spiritus sancti ad comprobanda heresim sua assumunt in testimonium: reprobantes societatem gentium et christi euangelium quasi diuinis preceptis contrarium.

Qui ad fores domini pertinent occidunt: quod significat ille hircus qui per sortem domini in lege occidebatur. Tulit ergo aman epistolas dirigens regis signaculo eas munire conatus: ut facilius votum expleatur: sicut dei libros diuine legis in quibus est signaculum summi regis: id est gratia spiritus sancti ad comprobanda heresim sua assumunt in testimonium: reprobantes societatem gentium et christi euangelium quasi diuinis preceptis contrarium.

Qui ad fores domini pertinent occidunt: quod significat ille hircus qui per sortem domini in lege occidebatur. Tulit ergo aman epistolas dirigens regis signaculo eas munire conatus: ut facilius votum expleatur: sicut dei libros diuine legis in quibus est signaculum summi regis: id est gratia spiritus sancti ad comprobanda heresim sua assumunt in testimonium: reprobantes societatem gentium et christi euangelium quasi diuinis preceptis contrarium.

Qui ad fores domini pertinent occidunt: quod significat ille hircus qui per sortem domini in lege occidebatur. Tulit ergo aman epistolas dirigens regis signaculo eas munire conatus: ut facilius votum expleatur: sicut dei libros diuine legis in quibus est signaculum summi regis: id est gratia spiritus sancti ad comprobanda heresim sua assumunt in testimonium: reprobantes societatem gentium et christi euangelium quasi diuinis preceptis contrarium.

Qui ad fores domini pertinent occidunt: quod significat ille hircus qui per sortem domini in lege occidebatur. Tulit ergo aman epistolas dirigens regis signaculo eas munire conatus: ut facilius votum expleatur: sicut dei libros diuine legis in quibus est signaculum summi regis: id est gratia spiritus sancti ad comprobanda heresim sua assumunt in testimonium: reprobantes societatem gentium et christi euangelium quasi diuinis preceptis contrarium.

Abissa est fors in vrbem. iste enim aman sortilegus erat. et ideo per modum superstitionis posuit sortes ad videndum quo mense machinatio sua de interfectione iudeorum deberet habere effectum. Et exiit mensis duodecimus qui vocatur adar. i. cecidit fors super. xij. mensem qui apud hebreos adar vocatur: et correspondet partim martio et partim februario. Postea misit sortem quo die illi mensis deberet hoc fieri: et cecidit fors super. xij. dies. et his diebus patet ista hoc excepto. Abissa est fors in vrbem. i. in vas ad hoc deputatum secundum illius sortilegi modum: quod fuerit ille modus magis in particulari non habet ex textu nec ex glossa: nec est necessarium ad veritatem historie.

Que. scilicet fors. b Hebraice dicitur phur. non est per se intelligendum quod phur sit nomen hebraicum: sed est per se in hebreo phur. i. goral ita quod goral est nomen hebraicum et significat sortem: et ponit per expositionem nominis per se. Et ergo dicitur hic: que hebraice dicitur phur: intelligendum est in libro hebraico sic scribitur: quibus sit per se: sed tamen statim ibidem per hoc nomen goral: quod est hebraicum exponitur.

Dixitque aman regi. Sic per se describitur machinatio eius: quod post sortilegium statim aman incepit percurrere erga regem occisionem iudeorum. Et proplus proes puincias regni tui dispersus. quia licet aliqui cum sorobabel et esdra redissent in hierusalem: tamen multi remanserant dispersi per regnum amore vrbis quas acceperant: et filiorum quos in terra illa genuerant: et possessionibus quas adquisierant: ut dictum fuit. Esdra. i. I. Quis uires legibus. quia colebant unum deum: cum tamen ante legem datam et etiam ante abraam gentes comuniter colerent pluralitatem deorum: quod adhuc fiebat ceter in regno assueri. m. Insuper et regis scita. i. edicta. n. Lotem nens. q. d. sic potest esse origo rebellionis et contumeliosis in regno tuo. o. Et optime nosti. hoc dicitur adulatio regi: ut magis inclinaret ad credendum sibi. p. Quod non expediat regno tuo. cuius bonum in pace omnino consistit. q. Et insolenscat. i. in malicia crescat. r. Per licentiam. i. per regis dissimulationem. s. Si tibi placet decerne ut pereat. q. d. licet hoc sit regno tuo utile. tamen dependet ex tua voluntate. t. Et decem milia talentorum appendam archarijs gaze tue. i. thesaurarum tuis pro tributo quod reddant tibi: ne per mortem eorum diminuantur in aliquo parte regni tui. v. Tulit ergo rex anulum quo utebatur. antiquitus enim anulus potentium signabantur littere eorum: et ad hoc erat ibi signum expressum: ad hoc ergo tradidit sibi ut scriberet litteras et sigillaret prout sibi placeret de interfectione iudeorum: et patet littera ex dictis usque ibi: x. Summa autem epistolarum: id est sententia in breui. y. Et omnes puincie scirent et pararent se. armis: et talibus ad interfectionem iudeorum: quod omnibus dabatur licentia et facienda: et bona eorum diriperent ad quod multi erant inclinati. z. Statimque iussis perpendit edictum. quod fecit aman ne rex mutaret consilium.

Rege et aman sacrilegi persecuti sunt grauer ecclesiam. excitata tamen fuit prima persecutio per nerone. Nunciauerunt aman. Per istos nunciatores signantur accusatores christianorum apud impios imperatores. Et littere signate ipsius anulo. Per hunc anulum significatur imperialis potestas a deo data: sicut predictum est: quarum nero et alij sibi similes abusi fuerunt in christianorum persecutione.

Rege et aman sacrilegi persecuti sunt grauer ecclesiam. excitata tamen fuit prima persecutio per nerone. Nunciauerunt aman. Per istos nunciatores signantur accusatores christianorum apud impios imperatores. Et littere signate ipsius anulo. Per hunc anulum significatur imperialis potestas a deo data: sicut predictum est: quarum nero et alij sibi similes abusi fuerunt in christianorum persecutione.

Statim

Vertical text in the right margin, partially cut off, containing various annotations and references.

A a Rege z aman cele. con. quasi p regno fuisset ordi
 natu optimu negociu. b **L**uctis iudeis q in vrbe erat
 flentib. fm q dr Job. xvi. d. Plorabit is z flebit vos: mun
 dus aut gaudebit. Ad maiorē intellectū hu^o ca. z aliquoz se/
 quentū querit hic: vtrū adoratio q est p genuū flexionē sit so
 li deo exhibenda. Et arguit pmo q sic:
 p h q mardoche^o noluit h modo adora
 re aman cui^o causa in psona eius habet
 infra. xiiij. d. vbi dr: Libeter em p salu
 te isrl etia vestigia pedū ei^o deosculari
 paratus essem: sz timui ne honozes dei
 mei trāsserrā ad hoiez: z quēqz adorare
 excepto deo meo: nec in h mardocheus
 reprobaf: sz magis a scriptura sacra: et
 doctorib^o comēdaf. Itē apoē. xiiij. b. di
 cit btūs Jōhēs: Cūqz audissem z vidis
 sem: cecidi vt adorare añ pedes angeli: q mihi hec ostēdebat z
 dixit mihi: Vide ne feceris. z seqtur: Deū adora: ex q videt q
 adoratio p genu flexionē sit soli deo exhibēda. In cōtrariū vi
 det p illd qd h^o i. Reg. xv. d. vbi dr: q abigail adorauit dō:
 de q ibidē dr: Et pcedit corā dauid sup facie suā z adorauit su
 per terrā: z cecidit ad pedes ei^o: qd nō potuit fieri sine genuū
 flexioe: q non exhibet hoi excellenti illicitē: qz als dauid sanct^o
 hoc nō sustinisset sibi fieri: nec abigail h fecisset q sancta erat:
 z tenet cōiter a doctorib^o in spiritu pph^oico tūc cū dauid locu
 ta fuisse. Ad qstionē istā dicēdū: q adoratio manifeste ordina
 tur ad reuerentiā illi^o q adoraf: reuerētia aut deferēda ē alicui
 ppter excellentiā sue virtutis: z iō vbi ē singularis excellentia: ibi
 debet singulari adoratio: talis aut ē excellentia diuina: q ē infini
 ta: z iō debet sibi singularis adoratio: q a doctorib^o vocaf ado
 ratio latrē soli deo debite z exhibēde. Gerūtāmē qz excellen
 tia diuina cōicaf excellentib^o creatur^o: nō tñ vnioce sz picipati
 ue z diminutiue. inde ē q aliq adoratio deferē creaturis excel
 lentib^o: sic angelis scīs z psonis in dignitatib^o pstitutis: que
 vocaf adoratio dulie. De pma vero adoratioe ē h qstio. Circa
 qd sciēdū q lz adoratio pncipaliē pstat in actu interiori men
 tis deū reuerētis: habet tñ ex pnti aliqū actum seu aliqd obse
 quiū exteri^o: qd ē signū act^o interioris: sic act^o fidel pmo z pnci
 palitē pstat in actu interiori mēt^o pme veritati ppter se assenti
 entis: scđario tñ pstat in actu exteriori p fessiois q etiā i casu ē
 necessari^o ad salutē. fm qd dr Ro. x. b. Corde em credif ad iu
 sticiā: ore aut fit p fessio ad salutē. Etia i h doctoroz hebrei z la
 tini pueniūt: q sit aliq reuerētia seu serui^o exterior vna vl plu
 res soli deo exhibēda seu exhibēde: sz pcedēdo vlteri^o i pnci
 lari q sit illav ille varie dr: Dixerūt em hebrei q genuū flexio
 vni^o vl duoz ē hmoi: h accipiētes ex dicto mardochei in palle
 gato ca. z h in pte secuti sunt eos aliq xpiani/dicētes: q lz corā
 psonis excellentib^o licite possit vnū genuū flexio: tñ corā solo deo
 duo genua sūt flexēda. sz h dictū videt nimis durū: qz nō solū
 gētilēs: sz etiā xpiani reuerēdo psoas excellentes vtiē genufle
 ctione nō solū vni^o sz amboz: z iō h eēt p dēnare xpianos saltē
 i magna pte. Itē h videt eē p scripturā sacra: vt tactū ē i arguē
 do de abigail z dauid. Itē. iij. Reg. i. exp^o h^o de abdia: qui
 fuit sanct^o z ppha. de q dr: Qui cuz venisset curauit genua p
 heliā: z pcatu ē eū qd nō fecisset: nec helias pmisisset: si flexio
 vni^o genu vl amboz eēt p dicto mō illicita. z iō dicēdū q nō ē
 illicita rōne p dicta vel rōnib^o p dictis: z maxie qz ecclia sciens
 vbiqz talē adorādi modū nō p dicat p riu: sz semp tacet qll pce
 dēs h eē licitū. Ad cui^o pleniorē intellectū p siderādū: q aliq de
 diuis honorib^o tracta sūt ad creaturas excellentes: pti timore:
 z prim adulationē: z pti nimia hūilitate: non tñ sūt eis exhibita
 tāqz deo: sz sic creatur^o ei^o excellentiaz picipatib^o rōne scitatis
 seu dignitat^o: seu alteri^o excellentie de qbus ē genuū flexio. z lz
 hmoi pmo fuerint ex malo motiuo: vl saltē mīn^o bono introdu
 cta: tñ ex q p suetudo iualuit: exhibent licite creaturis excellenti
 bus: dū tñ nō sit intētio exhibētis talia hoib^o illis sic deo exhi
 bere: nec recipiēt h mō recipere: z sic p intētionē exhibēt z re
 cipiēt tollit p p rietas act^o interiori latrē. p p suetudinē hō itro
 ductā act^o exteriori obseruat: remanet tñ aliq serui^o soli deo ex
 hibēda: q ē act^o exteriori latrē: z signū act^o interioris. s. oblatio
 sacrificij: q in nulla lege exibe alicui: nisi ei q p deo h^o: z hec
 videt snia Aug. de ciui. dei. x. li. iij. ca. vbi dicit sic: Multa de
 niqz de cultu diuio vsurpata sūt: q honorib^o deferūt hūanis si
 ue hūilitate nimia: siue adulationē pestifera: ita tñ vt qb^o ea de
 ferūt hoies haberēt: q dicūt colēdi z venerādi. si aut eis mul
 tū addit adorādo zc. z sequit: qz hō sacrificādū censuit nisi ei
 quē deū: aut sciuit: aut putauit: aut finxit. q. d. null^o. Ad argu
 mēta dicēdū. Ad pmo dicit aliq q mardoche^o nō reuuit flexioe
 re genua

re genua corā aman: eo q illicitū eēt absolute: sz ppter abusus
 ipsi^o aman: q ex h in supbia eleuabat: sz h nō videt valere: qz
 hoies mali qdiu tolerāt a deo in statu excellēti sūt honorādi.
 vñ z dō scūs/saulē pessimū ipm psequētem adorauit: vt h^o i.
 Reg. xvij. Silt^o Judith q inē mulieres scās cōputaf: adora
 uit holofernē pessimū genuū flexione:
 fm q h^o Judith. x. d. Adorauit eū pro
 sternēs se sup terrā: z leuauerūt eā ser
 ui holofernis iubēte dño suo: ppter qd
 apls petr^o. i. Petri. ij. c. dic. Serui sub
 diti estote i oī timore dñi nō tm bonis
 z modest^o: sz etiā discipol. hec ē em gra.
 aman hō erat i ptate pstitur^o. s. a rege
 secūdu: vt. s. dicitū ē: ppter qd rōne sta
 tus z officij erat adorand^o: ppter qd aliē
 dicēdū ē q aliqd d se licitū rōne alicui^o

a q in susis pependit edictū: rege
 a vnde: plorabit is z flebitis vos. mun
 dus autem gaudebit.
b z amān celebrante cōuiuū: z cū
 ctis iudeis qui in vrbe erat flen
 tibus.

circūstātie sit illicitū: sic dare elemosynā mulieri paupcule licitū
 est z meritoriu: si tñ fiat itentioe p trahēdi eā ad luxuriā illi
 citū ē: sic in pposito lz adoratio p genuflexionē licite ipendat
 excellētib^o creatur^o: tñ reddit illicita p malā itentioe exhibēt^o:
 si hāc exhibeat qsi deo vl ex pte recipiētis si erigat isto mō: sic
 legif de nabuchodonoso: rege assyrioz Judith. iij. q pcepit
 holoferni vt oēs deos terre exterminaret: vt ipse sol^o de^o dice/
 retur: z h mō qrebat adorari aman: vt dicūt hebrei: z habitū
 ē ca. pte. qz p tales excellētiās machinabat obtinere regnū: vt
 h^o infra. xvi. Ad scđm dicēdum q argumētū ē mag^o ad oppo
 sitū: qz d apls tenet ecclia q post pfirmationē spūcti i die pē
 tecostes nō peccauerūt mortalitē: ppter qd Jōhēs tunc nō pecca
 uit: z maxie qz eleuar^o erat i pteplatioe ad vidēdū secreta cele
 stia: peccasset at mortāl^o si honorē soli dō exhibēdū āgelo exhi
 buis. nec p dicit q deū solū i āgelosibi apparēte loquētē ado
 rauerit: qz h āgel^o nō pphibisset: pphibitio āngeli nō fuit ad
 oñdēdū illā adorationē eē illicitā: sz ad ostēdēdū excellētiā quā
 natura hūana psecuta ē p filiū dei eā sibi i vnitate suppositū al
 sumētē: fm q expōit btūs Greg. omet. v. euāgelioz.

Nota

B

In ca. iij. vbi dr: in postil. Quia ex supbia sua volebat sibi
 accipe honorē diuinū faciēs se adorare tanqz deū.

Additio. i. Dicere q aman faciebat se adorari tanqz
 deuz: vt dicit glo. hebraica. videt irratio
 nabil^o dictū: nā h eēt p regiu honorē: cōe ei ē apd oēs etiā ido
 latras estimare deū verū seu quē putat vl fingūt deū eē super
 oēs hoies: et reges vl pncipes. vñ si amā honorē diuinū vsur
 passet: se qref ex h q honorē maiorē q regiu sibi vēdicaret: q
 ex timore reg^o h nō auderet attētare: etiā si diuinū amorē post
 poneret: ideo p dicta glo. nō tenet vt autētica ab hebreis: sz ad
 reddēdū cam qre mardoche^o nō flexebat genua corā aman sic
 alij serui reg^o. Sūt apud eos due opinionēs: vna ē q aman
 portabat ad collū qdā idolū: z ex h mardoche^o renuebat ado
 rare amā: ne videret idolū adorare. Alia opinio est q cū mar
 doche^o eēt de stirpe saulis pmi reg^o isrl: vt h^o i. s. i postilla ca.
 ij. qui qdē saul vastauit amalechitas z cepit regē agag quē oc
 cidit Samuel: vt h^o i. Reg. xv. q rōne vt h^o i postil. s. Aman
 habebat exolos iudeos: iō pari rōne itelligēdum ē q mardo
 che^o habebat exolos amā tanqz descēdētē ab agag z amalech:
 cui^o inimicie hre memoriā ita vt nō traderēt obliuioi pcepit
 de^o filijs isrl Deuto. xv. vñ mardoche^o tāqz verax nedū vole
 bat adorare ipz amā: sz nec etiā ostēdere sibi signa alicui^o ami
 citie ad illū. esset em ptra illud qd in corde gerebat ex mādato
 dei: z hec opinio videt magis psona lfe. legif em. i. ca. v. de
 mardocheo q nō solū nō assurgebat añ ipm amā: sz nec moue
 bat d loco sessiois sue: stat aut q surgere corā aliq vl moue
 ri de loco ppter reuerentiā alicuius nō ē adoratio q nō debet
 hoibus fieri: Ex quo ptz q ex alia causa mardoche^o hoc caue
 bat. Qd aut habet. i. xiiij. ca. vbi dr: Ne honorē dei mei tran
 ferrem ad homiem zc. Non est tenendū tanqz autēticū z in
 scriptura canonica pntū: nō em habet ab hebreis de isto li
 bro nisi tm vsq ad. x. ca. includue zc.

In eodē ca. vbi dr: in postilla: Nouis vtens legibus.

Additio. ij. Nō solū pē culturā vni^o dei dicebāt iudei vt
 nouis legib^o: sz ppter circūcisionē z obseruatiā sabbati z absti
 nētiā a cibis imūdis: z mta hmoi qb^o gētilēs nō vtebāt zc.

In eodē ca. iij. vbi dr: in postilla. Tamē ex quo p suetudo in
 ualuit exhibent licite creaturis excellentib^o.

Additio. iij. Cōsuetudo adorādi creaturas p genuflexionē
 nō videt aliqd facere ad ppositū qstionis mote p postilla. nā
 añqz aliq p suetudo de h eēt: talis adoratio aut erat licita d iu
 re diuio aut nō. si aut erat licita sic talis p suetudo ad hec nihil
 oparet: si aut erat illicita p consuetudinē p riu nō fieret licita
 nulla em p sue

Nulla enim pietudo vim obtinere possit... ma scde. q. xvij. arti. iij. in rñstione ad pñm argumētū.

Replica

Glo. ordi.

Lapi. III

De cū au. rē. Segt:

Uqz ad fo res. Sic mgt ec clesie intercessio

Ps. 44. c

Ustitt regina a de. tu. rē. q par tim pegriat i mū do: z prim regnat cū dño: a rege oiz scloz desiderat ex audiri.

Si qz qrat quō rex iustissim

Sap. 7. d

Si qz qrat quō rex iustissim tormēta iferat in/ nocētib sciat hoc nō eē ex voto ma licie: s; ex summi consiliū nutu pce dere. Sapia enī vicit maliciā: attī git a fine vsqz ad finē fortiter. z di.

Job. 1. c

Sic Job sathane traditur: paul' ab āgelo sa/ thāe colaphicat.

2. Coz. 11. b

Hi. de ly

Lapi. III

De cū audisset. Postqz descripta est cōtra pplm iudaicū amā machinatio. hic pñr describit eiusdē po puli liberatio: q facta est p petitionē regine hester.

Qa Tid ē necem iudeoz. b Ministri ecclesie. Qe cū audisset mardocheus... Scidit vestimēta sua: z indutus est sac/ z elemosinis.

Qa Tid ē necem iudeoz. b Ministri ecclesie. Qe cū audisset mardocheus... Scidit vestimēta sua: z indutus est sac/ z elemosinis.

Qa Tid ē necem iudeoz. b Ministri ecclesie. Qe cū audisset mardocheus... Scidit vestimēta sua: z indutus est sac/ z elemosinis.

Qa Tid ē necem iudeoz. b Ministri ecclesie. Qe cū audisset mardocheus... Scidit vestimēta sua: z indutus est sac/ z elemosinis.

Qa Tid ē necem iudeoz. b Ministri ecclesie. Qe cū audisset mardocheus... Scidit vestimēta sua: z indutus est sac/ z elemosinis.

Qa Tid ē necem iudeoz. b Ministri ecclesie. Qe cū audisset mardocheus... Scidit vestimēta sua: z indutus est sac/ z elemosinis.

Qa Tid ē necem iudeoz. b Ministri ecclesie. Qe cū audisset mardocheus... Scidit vestimēta sua: z indutus est sac/ z elemosinis.

Qa Tid ē necem iudeoz. b Ministri ecclesie. Qe cū audisset mardocheus... Scidit vestimēta sua: z indutus est sac/ z elemosinis.

Qa Tid ē necem iudeoz. b Ministri ecclesie. Qe cū audisset mardocheus... Scidit vestimēta sua: z indutus est sac/ z elemosinis.

Qa Tid ē necem iudeoz. b Ministri ecclesie. Qe cū audisset mardocheus... Scidit vestimēta sua: z indutus est sac/ z elemosinis.

Qa Tid ē necem iudeoz. b Ministri ecclesie. Qe cū audisset mardocheus... Scidit vestimēta sua: z indutus est sac/ z elemosinis.

Qa Tid ē necem iudeoz. b Ministri ecclesie. Qe cū audisset mardocheus... Scidit vestimēta sua: z indutus est sac/ z elemosinis.

Qa Tid ē necem iudeoz. b Ministri ecclesie. Qe cū audisset mardocheus... Scidit vestimēta sua: z indutus est sac/ z elemosinis.

Qa Tid ē necem iudeoz. b Ministri ecclesie. Qe cū audisset mardocheus... Scidit vestimēta sua: z indutus est sac/ z elemosinis.

tem ponit additionē: sed hoc in ea videt dubiū qd dicit aman... descendisse ab amalech: qz infra ca. vl. dr: Amā aīo z gēte ma cedo: nō igit amalechites: qz macedonia regnū est grecie: z fu it pñm z pñm regnū alexādrī magnī. vñ dicunt saxonēs trapif se originē. vñ scribit qdā: Saxo velut credo patria fuit añ ma/ cedo. Qetera q notat Bur. de genuflectione nō sūt magni pō/ deris: in hñmōnī reuerētie signis intētio faciētis distinguit an ptineat ad latrā duliā vl' hypduliā: q enī ad genuflectiōes dulia videt habere potiores modos qz latrā: nā plerūqz corā papa regib' z pñcipib' flectunt genua: vbi corā sacramēto eu/ charistie vix fit inclinatio: nemo tñ vt puto estimabit aliquem ex eis creatorē z nō potius creaturā z duliā eis exhibēdā.

Mico. de lyra

Scidit vestimēta. in signū do/ loz. c Et indutus ē sacco. in si gnū humiliationis. d Uoce ma/ gna cla. ap' innocentū p dēnationē.

Uqz ad fo. pa. gra. qz nō po/ terat aulā ingredi in habitu tā vili qd erat statutū ad magnificentiā regalē.

Ad q crudele regl rē. i. sūia vel edictū. g Plactus ingens erat. ad ostendendū animi amaritudinē.

Jeuniū. ad carnis afflictionē. i Ululatus z fle. ad impetrandū dei apiciationē. k Ingressē autē sunt puelle rē. i. ad ipam hester: que habitabat i pclau: nec ita exibat ad ru mores audiēdos: sicut domicelle eius z ministri.

Quā accipe noluit. qz adhuc non venerat tpus solationis: ppter qd hester misit ministrū sibi familiarē ad mardocheū vt sciret causam sue desolationis.

Egressusqz. Dic pñr ponit re/ gine monitio prima: z postea scda/ ibi: Qd cū audisset. Circa pñm ponit mo nitio regine: vt ozaret p pplō suo i pe/ riculo posito: z patet littera vsqz ibi:

Explar qz edicti. i. copīa: qz explar pñe est primū originale. scdo hic ponit hester excusatio. cū dr: Que rñdit ei rē. z Sequit: q Qd siue vir rē. absqz vlla cūctati. i. mora.

Que cum audif disse mardoche' scidit vesti. rē. Per mardocheū significat bon' plar' qui corpale periculū vel spūale cogno/ scens ppli sui: seipm affligit operib' pe/ nitētie ad puocandū misericordiā dei.

Et hoc euulatu vsqz ad fores palatij gradiēs. i. ad respectū diuine maiestatis p penitentiā z orationē ap/ propinquare cupiēs. k Non enī erat licitū indutū sacco aulā regl intrare. Per quā significat palatium celeste: qd nullus ingredi pōt indutus sacco mortalitatis humane.

Qd audies hester pternata ē. Nā ec clesia audiens afflictionē boni prelati debet merito turbari: z mittere sibi ve stem pcurando sibi suis orationib' di/ uinā solationē. sicut ecclesia pcurauit Petri liberationē Act. xij. De hac au/ tem veste dicitur Esa. lxj. a. Induit me dominus vestimento salutis rē. Sed quia bonus platus cito reuertitur ad fletum ppter aliquoz populi sui peccatum. ideo dicitur: n Quā accipere noluit. Per hoc aut q hester de accessu ad regem ad pñandū p liberatione populi primo se excusauit: postea vero cōsensit. significat q triumphans ecclesia z virgo beata videntes q non sit tempus liberationis popu li fidelis ab afflictione: nam aliquando non expedit z pro tunc cessant ozare: sed postea tempore competentī faciunt.

Tradens me mortl

Bozalter

Et a Rursus. Orat p se inuice mardocheo r hester. i. magistri r discipuli: sicut Paulus p discipulis orat. r p se orari obsecrat: vt in actib aploz ab ecclia fiebat ofo sine intermissio/

et ofone deuota: significat q ecclia triumphas ve virgo bta vo lunt sibi deuotos facere talia vt orantes p ipsio regem celive locius exaudiantur. per hoc q illi p quib volunt orare ad im

O Je autez tertio rē. **O** Virgā aureā. **O** Regiminis potentia

Dat. vl. d
Phil. 2. b

vel passionis crucez p quā acqsi uit ptatez. de q dicit: Data ē mibi ois ptas in celo r in terra. r alibi: Propē qd exal. il. d. r de. il. nomen qd est sup omne nomen.

Ni. dely.

O Interficiatur. **O** stud edictū de p̄silio aman fuerat pos sitū: ne machinatio ei de morte indeoz reuocaret p aliquē infor mantē regē ad p̄riū. **O** Que triginta iā die. nō sū vo. ad eū. habebat enīz rex plures ali as vxores: vt dictū ē. i. ca. r for/ te in illo tpe alijs vtēbat. **O** Tu ad reddendū eis debuitz. **O** Tu qz al ternis vti delectabile ē: vt dicit. ij. **O** Parhab. xv. sola tū hester erat regina: sicut filia pharaonis inē vxores salomōis. **O** Quod cū ait. **O** He putes rē. a sen tentia cōtra iudeos data: p h q tu es regina. **O** Si enī nūc silue. de vita tua tū cogitans. **O** Per aliā oc. libe. iudei: qz deus habet multos modos seruos suos liberādi. **O** Et tu r dom p̄. tui rē. diuina iu sticia: eo q p̄lz tuū neglexeris. **O** Et q̄ no. vt i tali tpe para reris. i. in afflictioe ppli tui: vt p te liberaret. q. diceret a p̄ncipio tue p̄motiois null p cognouit: s; mō p effectū ptz: qz a dō facta est tua p̄motio ad regnū vt libe res p̄lz tuū. **O** Rursus qz he. **O** He p̄r ponit ofo cōis: qz hester obediēs mardocheo volu it se piculo expōere p p̄lo suo: tū petiuit vt p ipsa r negocio fie ret cōis iudeoz ofo: vt sic secu/ ri p̄cederet i scō suo. **O** Nō comedet neqz bi. rē. nō est itelligēdū q tūo tpe sustinuerit ab oi cibo r potu: qz tal abstīnē tia eēt idiscreta: s; qz semel i die naturali tū comederunt r modi cū. i. ad sustētationē nature tū. illd aūt qd ē modicū q̄si nihil re putat: vt h̄r. ij. phyfico. **O** Et tūc igre. ad re. r̄sisa de dictis ofonib r ieiunij. **O** Cōtra legē faciēs iuocata. i. nō vo cata. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio.

Doraliter

O Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio.

O Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio.

O Tu qz al ternis vti delectabile ē: vt dicit. ij. **O** Parhab. xv. sola tū hester erat regina: sicut filia pharaonis inē vxores salomōis. **O** Quod cū ait. **O** He putes rē. a sen tentia cōtra iudeos data: p h q tu es regina. **O** Si enī nūc silue. de vita tua tū cogitans. **O** Per aliā oc. libe. iudei: qz deus habet multos modos seruos suos liberādi. **O** Et tu r dom p̄. tui rē. diuina iu sticia: eo q p̄lz tuū neglexeris. **O** Et q̄ no. vt i tali tpe para reris. i. in afflictioe ppli tui: vt p te liberaret. q. diceret a p̄ncipio tue p̄motiois null p cognouit: s; mō p effectū ptz: qz a dō facta est tua p̄motio ad regnū vt libe res p̄lz tuū. **O** Rursus qz he. **O** He p̄r ponit ofo cōis: qz hester obediēs mardocheo volu it se piculo expōere p p̄lo suo: tū petiuit vt p ipsa r negocio fie ret cōis iudeoz ofo: vt sic secu/ ri p̄cederet i scō suo. **O** Nō comedet neqz bi. rē. nō est itelligēdū q tūo tpe sustinuerit ab oi cibo r potu: qz tal abstīnē tia eēt idiscreta: s; qz semel i die naturali tū comederunt r modi cū. i. ad sustētationē nature tū. illd aūt qd ē modicū q̄si nihil re putat: vt h̄r. ij. phyfico. **O** Et tūc igre. ad re. r̄sisa de dictis ofonib r ieiunij. **O** Cōtra legē faciēs iuocata. i. nō vo cata. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio.

O Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio.

O Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio.

O Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio.

O Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio.

O Je autē tertio rē. **O** Virgā aureā. **O** Regiminis potentia vel passionis crucez p quā acqsi uit ptatez. de q dicit: Data ē mibi ois ptas in celo r in terra. r alibi: Propē qd exal. il. d. r de. il. nomen qd est sup omne nomen.

Diuisio

O Interficiatur. **O** stud edictū de p̄silio aman fuerat pos sitū: ne machinatio ei de morte indeoz reuocaret p aliquē infor mantē regē ad p̄riū. **O** Que triginta iā die. nō sū vo. ad eū. habebat enīz rex plures ali as vxores: vt dictū ē. i. ca. r for/ te in illo tpe alijs vtēbat. **O** Tu ad reddendū eis debuitz. **O** Tu qz al ternis vti delectabile ē: vt dicit. ij. **O** Parhab. xv. sola tū hester erat regina: sicut filia pharaonis inē vxores salomōis. **O** Quod cū ait. **O** He putes rē. a sen tentia cōtra iudeos data: p h q tu es regina. **O** Si enī nūc silue. de vita tua tū cogitans. **O** Per aliā oc. libe. iudei: qz deus habet multos modos seruos suos liberādi. **O** Et tu r dom p̄. tui rē. diuina iu sticia: eo q p̄lz tuū neglexeris. **O** Et q̄ no. vt i tali tpe para reris. i. in afflictioe ppli tui: vt p te liberaret. q. diceret a p̄ncipio tue p̄motiois null p cognouit: s; mō p effectū ptz: qz a dō facta est tua p̄motio ad regnū vt libe res p̄lz tuū. **O** Rursus qz he. **O** He p̄r ponit ofo cōis: qz hester obediēs mardocheo volu it se piculo expōere p p̄lo suo: tū petiuit vt p ipsa r negocio fie ret cōis iudeoz ofo: vt sic secu/ ri p̄cederet i scō suo. **O** Nō comedet neqz bi. rē. nō est itelligēdū q tūo tpe sustinuerit ab oi cibo r potu: qz tal abstīnē tia eēt idiscreta: s; qz semel i die naturali tū comederunt r modi cū. i. ad sustētationē nature tū. illd aūt qd ē modicū q̄si nihil re putat: vt h̄r. ij. phyfico. **O** Et tūc igre. ad re. r̄sisa de dictis ofonib r ieiunij. **O** Cōtra legē faciēs iuocata. i. nō vo cata. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio.

O Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio.

O Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio.

O Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio. **O** Tradēs qz me mor ti. i. exponēs me piculo mort: qz nō erat certa d̄ euctu futuro: q̄uis p̄sideret d̄ diuino auxilio.

Doraliter

ff. 13. c

E **S** a **C**locate.
 Concordat voluntas regine inuitatis et regis iubetur. Et ve illi q̄ idignus accedit: q̄ licet inuitatus venit: suis tamē oblatibus meritis leticia cōuiuui nō habebit. Intrabit ḡ rex et videbit discubentes: et nō vestitū veste nuptiali p̄iciet i tenebras exterioriores. vñ: In insidijs suis capiuntur iniqui.
Pro. 11. a **S**i inueni in cōspectu rē. Dilatio petendū non deputatur se gnifici/ sed patietie. Non enim in presenti/ sed in futuro bonis et malis retribuēt merces. Cras enī p̄ futuro ponit. vñ: Nolite solliciti eē de crastino: et Jacob in Berneri ait: Apparebit mihi cras iusticia mea. Et de agno dicit: Non remanebit ex eo quicquid vsq̄ mane. Cum autē iudicium venerit reuelabitur q̄i veste quisq̄ ad cōuiuuium intrauerit.
Zares vxorem suam rē. Id est familiaritas peccadi. Vel ad litterā vxores regum et principum in persecutiōne fidelium conseruunt.
Capitulum VI
Noctē illam duxit rex. In se mobilis p̄manens cur suorum temporum et actus omnium contemplatur: et nulla eum latet cogitatio cui oīa presentia. vñ: apostolus: Non est in illo: est et fuit: sed est in illo semper est. Vntum est. Hesta Bar dochei memorantur coram rege: quia bona opera sanctorum doctorum nunq̄ obliuioni tradentur: sed in memoria eterna erit iustus.
Festina

Fidel deuotionem qua delectat deus. **a** parauit. Statimq̄ rex: vocate inquit cito aman: vt hester obediat voluntati. Venerūt itaq̄ rex et aman ad cōuiuuium qd̄ eis regina parauerat. **B**ixit
a Conuiuui quo reficit deus.
Qui rex postq̄ vinum biberat abūdāter. Quid petis vt detur tibi: et pro q̄ re postulas? **E**t si dimidiā partē regni mei petieris impetrabis. **C**ui respondit hester: **P**etitio mea et preces sunt iste. **S**i inueni in cōspectu regis gratiā: et si regi placet vt det mihi qd̄ postulo: et meā impleat petitionē: veniat rex et aman ad cōuiuuium qd̄ parauit
a In futuro.
eis: et crās aperit regi voluntatē meā.
a Nesciens quid pareret ventura dies. **E**gressus est itaq̄ illo die aman letus et alacer. **C**unq̄ vidisset mardocheū sedentē ante fores palatii: et nō solum nō assurrexisse sibi: sed nec motū q̄dez de loco sessionis suę: indignat⁹ est valde et dissimulata ira reuerius in domū suā: conuocauit ad se amicos suos et cōpares vxorem suā: et exposuit illis magnitudinē diuitiarū suarum filiorūq̄ turbā: et quāta eū gloria sup̄ oēs principes et seruos suos rex eleuasset. **E**t post hęc ait: **R**egina q̄q̄ hester nolum aliū vocauit ad conuiuuium cum rege p̄ter me: apud quā etiā cras cum rege pransurus sum. **E**t cum hęc omnia habeā nihil me habere puto q̄ diu videro mardocheū iudeum sedentē ante fores regias. **R**iderūtq̄ ei cōpares vxor eius et ceteri amici. **I**ube parari excelsam trabem habentem altitudinis quinquaginta cubitos: et dic mane regi vt appendat sup̄ eam mardocheus: et sic ibis cum rege letus ad cōuiuuium. **P**lacuitq̄ ei consilium: et iussit excelsam parari crucem.
a Nō dormitabit neq̄ dormiet q̄ custodit israel.
Noctē illam **C**a. VI **d**uxit rex insomne: iussitq̄ sibi afferri historias et annales priorum temporum. **Q**uę cum illo presente legerentur: ventum est ad illum locū vbi scriptum erat quomodo nunciasset mardocheus insidias bagathan et thares eunuchorum: regem assuerum iugulare cupientū. **Q**uod cum audisset rex ait: **Q**uid p̄ hac fide honoris ac p̄mij mardocheus p̄secut⁹ est: **B**ixerūt

Iō solū **A**mā cū rege inuitauit ad hęc alij principes magi mouerēt inuidia et odio p̄ ipm: vidētes q̄ sic habebat erga regē grām singularē: ita crederēt eū regine familiarē: et sic postea p̄ eo nō starēt: sed magi de eius deiectione gauderēt: et licet in hęc forsita nō bñ fecerit: tñ cōmēdat de facti intētiōe: q̄ faciebat hęc ad deiectionē sup̄bi: liberationē inocētis ppli: sic et **J**udith de mēdacijs q̄ dixit **H**oloserni nō cōmēdat: s̄ de intētiōe liberationis ppli sui: p̄sone enī bone magnatū et alioz q̄ p̄desse p̄nt ex magno celo ad pplm suū aliq̄ mouētur ad aliq̄d illicitū: vt patet in exēplis p̄dictis. et patz lra vsq̄ ibi: **a** **V**eniat rex et amā rē. inuitauit enī eos ad cōuiuuium simul rōnib⁹ iā dicitis. s. vt rex magi ad petitionē ei⁹ inclinaret: et **A**mā magi odiosus p̄ncipib⁹ ei⁹ redderet: factū est etiā hęc diuina dispositione vt interim mardocheus eleuari: et **A**mā cadere inciperet: vt patz ca. se. **b** **E**gressus. **H**ic ponit p̄r machinationē **A**mā q̄ orta fuit ex elatiōe amā ex regine inuitatione. et hęc notat cuz d̄: **E**gressus est itaq̄ illo die **A**man rē. de ostensa sibi regine amicitia et familiaritate. **c** **L**ūq̄ vidisset mardocheū. **S**equitur: **I**ndignat⁹ est val. q̄ p̄m p̄m. ij. rhetorice: paruipē lio est causa ire: reputauit autē se paruipēsum ultra modū: eo q̄ vidit mardocheū nō solū ipm nō adorasse: s̄ nec etiā sibi surrexisse. **d** **E**t dissimulata ira. q̄ nō poterat eū punire sine regē licētia. **e** **L**ūo cauit ad se rē. ad tractandū de punitiōe mardochei quā sume desiderabat: qd̄ patz ex hęc diuitias suas: p̄ lē numerosam: honores sibi impētos a rege et regina p̄ nihil cōputabat: q̄ d̄ mardocheus viuebat: et patz lra vsq̄ ibi: **f** **I**ube para. excel. tra. vt magi appareat vindicta de ipso habita. **g** **E**t dic mane regi. q. d. statim p̄cedet tibi. **h** **E**t sic ibis cum rege le. rē. q̄ passiones ire licet incipiant a tristitia: terminant tamē i delectatiōe habita vindicta: vt patz p̄ p̄m. ij. rhetorice. et. iij. **E**thicoz. **i** **P**lacuitq̄ ei consiliū. q̄ erat iuxta suū desiderū.
 * sit ad conuiuuiū ecclesie militantis fuit vocatus p̄m actū: et p̄ p̄ns ad cōuiuuiū ecclesie triumphantis sed in potētia tñ. **b** **E**gressus est itaq̄ rē. **P**er egressū a cōuiuuiū significat eius recessus a p̄piano p̄sōtio: et q̄ tūc ascēdit ad romanū imperiū. iō d̄: letus et alacer: tñ p̄ impetū et t̄pale gaudiū. **c** **L**ūq̄ vi. mar. **h** sedentē rē. **P**er istum mardocheū q̄ reuerentiā ipsi **A**mā nō exhibuit: significat b̄tus **B**asilius eps q̄ mādatis **I**uliani apostate sacrilegis noluit obedire: p̄ qd̄ irat⁹ **I**ulian⁹ cōminat⁹ fuit ei q̄ ei⁹ ciuitatē et pplm destrueret q̄ de bello p̄sidis rediret: sicut amā querebat suspēdere mardocheū: et pplm p̄dere iudeoz.
Noctē illā. **H**ic p̄r describit fru. **C**a. VI **D**iuissio
Stratio dicte machinationis. et primo ponit hui⁹ frustratiōis occasio. sc̄do facti executio/ ibi: **S**tatimq̄ rex. **C**irca primū d̄: **N**octē illā duxit rex insomne. qd̄ a deo factū est: vt mors mardochei disposita in crastino impediret. **l** **I**ussitq̄ sibi afferri historias rē. q̄ sicut dicit **J**osephus: vigilā illā nolebat trāsire in ocio: s̄ expēdere i aliq̄ vili p̄ regno suo: et iō fecit corā se legi facta p̄terita regni sui: q̄ memoria p̄teritoz dirigit in agēdis respectu futuroz. **m** **V**entū est ad illū. qd̄ ordinatiōe diuina factū est: vt mardocheus iustus remuneraret: **A**mā autē superbus confunderetur. **A**ltera patent vsq̄ ibi:
 * **N**ihil omnino **D**oraliter
Amorali. **k** **N**octē illā duxit rex rē. **S**icut dictū est supra p̄ regem istum de⁹ significat qui est rex regum: licet autē deus p̄m veritatē nunq̄ dormiat: tñ p̄m modū loquēdi humanū d̄: dormire q̄n mala punire dissimulat et bona remunerare: et q̄n p̄trarium facit puniēdo mala vel remunerādo bona tūc d̄ euigillare. **T**ūc autē ipius aman iusta punitiō et mardochei remuneratio imminēbat de p̄pino: ideo d̄: noctē illā duxit insomnem. **l** **I**ussit sibi afferri historias et annales porū tepoz. **T**ūc enim merita mardochei et demerita aman p̄terita corā deo fuerūt p̄sc̄tos angelos recitata: sicut de meritis **Z**obier **S**are dicit **Z**obie. iij. d. **I**n illo tpe exaudite sunt p̄ces amboroz: quoz vno tpe sunt ordines in cōspectu d̄ni recitate.
 * **H**omo quem

2. Cor. 1. d
 Ps. 111. b

Doraliter
 Diuissio
 Doraliter

A B

Festina. Magistri ecclesie omni virtutum cultu et decore sapientie illustrati honorantur diademate regie dignitatis tam membra sumi regis. Ascendit super equum regium. i. super populum fidelium in quorum cordibus residet rex angelorum. vnde abacuk. 3. b. Ascendens super equos tuos: et equatus tuus sanctus. Quis amara specialis hostis populi dei: licet etiam inimicus prebet obsequium: cum persecutores ecclesie cogent eidem ecclesie reddere testimonium non valentes occulere quod manifestum est. **L**ulit itaque dextere excellit: qui sibi videbatur gloriosior infra alios apparet vilior et inferior: sicut illud: **D**eposuit potentates de sede et exalta. hu. Similitudinetur libanum cheremel: et chermel in saltibus reputabit. Sicut synagoga conpressa est superbia ecclesie humilitate exaltata. Sic persecutores fidei ad nihilum sunt redacti. Confessores christi in toto orbe exaltati. Caput in caudam et cauda in caput versa est: quia ois qui se exaltat humiliabitur. **Ca. VII** **I**ntrauit itaque rex et aman ut biberent cum regina. Bixitque ei rex etiam secunda die postquam vino incaluerat. **Q**ue est petio tua hester ut detur tibi: et quid vis tibi fieri: Etiam si dimidiam partem regni mei petieris impetrabis. **A**d que illa respondit: **S**i iueni gratiam in oculis tuis o rex: et si tibi placet dona mihi aiaz v

abacuk. 3. b

Luc. 1. e

Ca. 29. f

Luc. 14. c

Qui quotidie seruiunt: qui cupiunt dissoluti esse cum christo. **E**i serui illius ac ministri. **N**ihil omnino mercedis accepit. **S**tatis rex quasi est inquit in atrio: **A**man qui prope iterum atrium domus regie intrauerat: ut suggereret regi: et uiberet mardocheus affigi patibulo quod ei fuerat preparatum. **R**iderunt pueri: **A**man stat in atrio. **B**ixitque rex: **I**ngrediatum. **C**um esset ingressus aut illi: **Q**uid debet fieri viro quem rex honorare desiderat: **C**ogitans aman in corde suo: et reputans quod nullum alium rex nisi se vellet honorare respondit: **H**omo quem rex honorare cupit debet idui vestibulum regis: et ipse super equum qui de sella regis est: et accipere regium diadema super caput suum: et primum de regis principibus ac tyrannis teneat equum eius: et per plateam citatim cedens clamat: et dicat: **S**ic honorabitur quem rex uoluerit honorari. **B**ixitque ei rex: **F**estina et supra stola et equum: id ueritatem mardocheus in platea ciuitatis: et ipse super equum cedebat atque clamabat: **H**oc honore condignum est quem rex uoluerit honorare. **R**euerfusque est mardocheus ad ianuam palatii: et aman festinavit ire in domum suam lugens: et opto capite: narrauitque caris uxori sue et amicis eius: **S**epe enim seculares uersi ueritatem intel ligunt et consentunt. **O**ia que euemissent sibi. **C**ui ruderunt sapientes quos habebat in consilio et vxor eius. **S**i de semine iudeorum est mardocheus ante quem cadere cepisti: non poteris ei resistere: sed cades in conspectu eius. **A**dhuc illis loquebantur uenerunt eunuchi regis et cito euz ad conuiuium quod regina parauerat pergere compulerunt. **Ca. VII** **I**ntrauit itaque rex et aman ut biberent cum regina. **B**ixitque ei rex etiam secunda die postquam vino incaluerat. **Q**ue est petio tua hester ut detur tibi: et quid vis tibi fieri: **E**tiam si dimidiam partem regni mei petieris impetrabis. **A**d que illa respondit: **S**i iueni gratiam in oculis tuis o rex: et si tibi placet dona mihi aiaz v

Nihil omnino mer. ac. quia licet rex fecisset eum como rari in palatio suo a tpe illo quo nuncianit sibi paratas insidias: hoc tamen erat quasi mercedem expectando. **B**ixitque ei rex: **C**irca quod primo ponitur consultatio. scdo mardochei exaltatio / ibi: **B**ixitque ei rex: **C**irca primo dicit: **S**tatisque rex quod est inquit in atrio: priusquam esset a ministris suis: quod hora esset repositus. ut dicit Iosephus: et respondentibus seruis suis quod iam dies illucescebat: quasi uisus de suis consiliariis uenerat: ut de primo mardochei conferret: quod euz primare desiderabat. **R**esponderuntque ei regis ministri. **D**ixitque aman stat in atrio: quod ualde mane uenerat: ut appellationem mardochei impetraret: sed contra dicitur: quod surrectio matutina non est bona fortuna: quod pertingit in apostotum. **C**ogitans aman in corde suo: quod modum superbi estimare quod nullus nisi ipse debeat honorari. **H**omo quem rex honorat: idui ue. re. i. quibus nulli licet uti nisi regi. **E**t ipse super equum qui de sella regis est. i. quem nullus equauit nisi rex. **E**t accipere re. dia. re. ex quibus satis patet quod accipere ad regnum. **B**ixitque ei rex. **H**ic prout ponitur ipse mardochei exaltatio: et per prout aman consultatio / cui dicit: **F**estina. absque aliqua retardatione. **E**t supra stola et equo. i. veste regis et equo regio. de diademate autem regio tacuit: quod non videbatur sibi conuenienter dicitur: quod aliis a rege portaret diadema regium. quod autem. j. viij. ca. dicitur quod mardocheus portabat coronam auream: illa tamen non erat filis corone regie. **P**ac ut lo. es mar. iij. quod tu es primus inter principes regni mei: et sic patet exaltatio mardochei: et per prout consultatio aman / id sequitur: **E**t aman se. ire i. do. sua. luc. solet hoies prout scedere. **S**i de se. iij. e. mar. re. dicitur hic glosa hebraica: quod sapientes illi qui erant de consilio aman uiderant libros legum moysi: quod aliquid iudei captiui in babilonia fuerant in lingua presica et ibi uiderant quod hebrei comparant stellis celi et terre pulueri: ut habet Gen. xij. et xv. et ideo dixerunt quod incipiunt cadere deducuntur ad nihilum quasi puluis. et quod incipiunt preualere ascendunt sicut celi stelle. et ideo subdit: **N**on poteris ei resistere etc. et patet littera. **H**omo quem rex scilicet celestis. **H**onorare eum. i. in futuro ubi erit uerus honor. vnde dicit Grego. omel. viij. **S**i culmen ueri honoris quietis ad celeste regnum tendite. **S**i gloria dignitatum diligitis in illa supna angelorum curia una ascribi festinate. **D**ebet indui ue. re. re. i. presenti uitae debet ornari uirtutum moralibus et theologiacis. **E**t ipse super equum qui de sella regis est. i. debet habere corpus totaliter obediens spiritui et subiectum. **E**t accipere regium diademate super caput suum. i. in mente sua: quod caput est hominis debet habere uigem memoriam corone celestis: per cuius acquisitione debet continue laborare. **E**t primus de regis principibus. i. unus de angelis hominum custodibus: sicut Ben. i. a. dicitur: **E**t factum est uespere et mane dies unum. i. primus. **E**t per plateas ciuium. scilicet celestis. **C**lamet et dicat. cum ipsum ad gloriam introducet. **S**ic honorabitur quem rex scilicet celestis. v. **V**oluerit homo. Et sic factum fuit beato Babilio. per mardocheum significato: et cuilibet bono plato. **I**ntrauit itaque rex aman ut biberent cum regina. **Ca. VII** **C**u regina. **H**ic prout ponitur scda petitio Hester regi ne ad ppli sui liberationem. **C**irca quem primo ponitur aduersarij pdenatio. scdo ppli liberatio in pn. viij. ca. pma in duas: quod primo potest ipsi Hester iusta petitio. scdo ipsi amara iusta pdenatio / ibi: **R**ex autem. **C**irca primo dicit: **B**ixitque ei rex. scilicet regine hester. **P**ostquam uino incaluerat. i. a lacrimositate fuerat. **Q**ue est petio tua hester. **E**t uoluntate ad implendi uoluit ei petitionem puerire. v. **D**ona mihi a. mea. i. uita mea: quod interfecto populo iudaico per aman machinationem **A**morality. **I**ntrauit itaque rex. **D**eus qui per regem et peccatorem qui per aman significantur intrat ad conuiuium eucharistie sed tamen diuersimode: quod deus intrat ut conuiuium faciens: peccator autem ut abutens et indigne sumens: quod iudicium sibi manducet et bibet. **S**equitur petitio Hester per quam significat ecclesia cui dicit: **D**ona mihi aiam meam per quam rogo et populuz mesi pro quo obsecro. **S**ic autem petitio ecclesia beati Babilij ad eius monitionem: scilicet ut liberaretur cum populo a morte sibi comminata per Iulianum apostatam: et missus fuit sanctus mercurius ad interficiendum iulianum: sicut Aman de mandato regis suspendus fuit in patibulo quod parauerat mardocheo: et uita sic accidat oibus malum machinantibus aduersus innocentes: ut impleat illud ps. ix. c. **I**n laqueo isto quem absederunt comprehensus est pes eorum. **Et** iij

Diuisio

Moraliter

Diuisio

Moraliter

I Cor. 11. f

E ius non habuit/extra pñci meruit. a **I**ntrauit in hor. Rege in hortu pperate. i. secū electos ad delicias paradisi inuitate: reginā p salute sua deſcari pcedit: ſz tps oportuni nō habuit. Sero enī qruē salutis remedia cū mortis iminēt picu

Pro. 1. d la. vñ Salomō. Tūc inuocabūt z nō exaudiā eos: mane pſurget z nō inueniēt. **b** **E**t ſtatim o. deſcario aman oppſio dr: qz in die iudicij iniquoz orō irritatio ē. vñ: Cū iudicat exeat cōdenatus: z o. e. ſi. in pec. Tūc oppreſſio q̄ humiles oppmebant ipſis improperabitur. **c** **A**rbona. Doctores legis ſignificat: q̄ ſclera et dolos indeoz p̄dixerūt. vñ **Moyses**: **Deu. 31. g** Mōi q̄ poſt mortē meā inīq̄ agētis z declinabitis de via quā oñdi vob. **E**t **Job. 5. g** in euāgelio: Eſt q̄ accuſat vos moyses in q̄ ſperatis. **d** **I**n domo amā. Bnīqs tumultuantes p̄ xpm: ſignificat amā z ei⁹ eccliam pſequētes. xps autē in lege erat eis pmiſſus. lex itaq̄ q̄ ad cuſtodia vite data eſt: ipſis in mortem verſa eſt. p quā xpm delere: z eius pſel ſozes interficere moliebant: z q̄ p legē innoxios opprimere volebāt: ipſa accuſante iuſti iudicij acceperē ſniam. **Qui** in lege peccauerūt p legē v̄dicabunt.

Ro. 2. b **D**e illo. **Genet. Ca. VIII** Hester domū amā hoſtis iudeoz: cū ecclia poſſidet mundum quē poſſederat diabolus hoſtis xpianoz. vñ: Cū fortis armatus cuſto. arū ſuuz rē. Ingreſſit añ faciē regis mardocheus cū q̄tidie ſcōz ale de incolatu p̄tis vite ingredunt ad p̄templationē diuine maiestatis. **f** **D**omū aman. Dignitate z honore quez iudei ſcā legē z pphetarū z cultu religionis habuerūt. vñ in puerbijs. **Cu** ſtoditur iuſto ſubſtātia peccātis. **E**t in euāge. Auferetur a vobis regnū z dabitur gen. ſa. ſru. eius. **g** **C**ulitq̄ rex. Laudate z p̄dicāte inſtātia magiſtroz a dño pro grā grām accipiunt in p̄pectu p̄dicoz oim. vñ: Nutriuit cor

Luc. 11. c **D**e illo. **Genet. Ca. VIII** Hester domū amā hoſtis iudeoz: cū ecclia poſſidet mundum quē poſſederat diabolus hoſtis xpianoz. vñ: Cū fortis armatus cuſto. arū ſuuz rē. Ingreſſit añ faciē regis mardocheus cū q̄tidie ſcōz ale de incolatu p̄tis vite ingredunt ad p̄templationē diuine maiestatis. **f** **D**omū aman. Dignitate z honore quez iudei ſcā legē z pphetarū z cultu religionis habuerūt. vñ in puerbijs. **Cu** ſtoditur iuſto ſubſtātia peccātis. **E**t in euāge. Auferetur a vobis regnū z dabitur gen. ſa. ſru. eius. **g** **C**ulitq̄ rex. Laudate z p̄dicāte inſtātia magiſtroz a dño pro grā grām accipiunt in p̄pectu p̄dicoz oim. vñ: Nutriuit cor

Pro. 13. d **D**icitur iuſto ſubſtātia peccātis. **E**t in euāge. Auferetur a vobis regnū z dabitur gen. ſa. ſru. eius. **g** **C**ulitq̄ rex. Laudate z p̄dicāte inſtātia magiſtroz a dño pro grā grām accipiunt in p̄pectu p̄dicoz oim. vñ: Nutriuit cor

Mi. de ly.

Aman machinationē: vt habet. ſ. **ij. ca.** reputabat ſtatim ſe moriturū cuz eſſet de eodē p̄plo. **a** **E**t gemens tacerē. ſi de honore regio deberē trāſferri ad ſtatū ancillarē: z in hoc indicauit p̄p̄m ſuuz de q̄ ſupra tacuerat vſq̄ ad ipſo oportuni. **b** **H**ic autē hoſtis n̄. qz nob̄ interfectis inſidiabitur vite ei⁹. vñ in p̄ſona regis dr. **J. xvi. de** ip̄o aman. **Mā** Mardocheū cui⁹ fide z bñſicū viuim⁹: z p̄ſortē regni noſtri Hester cū omī gēte ſua nouis q̄buſdā atq̄ inauditis machinis expediuit in mortē: hoc cogitans vt illis interfectis inſidiaret n̄e ſolitudo rē. **Ra. Gal.** aliter exponit. **H**ic crudelitas redundat in regē. i. in dānū regis: qz ſi cōſuluiſſet v̄dere iudeos in ſeruitutē p̄plo alterius regni: rex inde habuiſſet magnā pecuniā in theſauris ſuis reponēdā quā nō poſſet habere de cadaueribus mortuoz: vel ſi cōſuluiſſet iudeos occupare in opib⁹ ſeruilib⁹ regis: haberet rex inde magnā vtilitatē: ſic rex egyp̄ti de ſeruitute iudeoz ciuitates z caſtra regl edificantiū: vt h̄ **Exod. j. z** ſic p̄tz q̄ cōſillū amā nō fuit vtile regi: ſed dānoſum. prima tñ expoſitio videt rōnabilior. **c** **R**ūdēſq̄ rex. **H**ic p̄r ponit ipſius aman p̄denatio. z pater ſa vſq̄ ibi: **d** **Q**uē ille rē. **C**ōſcius p̄p̄ie malicie quā nō poterat operire.

e **C**ultū regis ac re. p̄ nimia cōſuſione. **f** **R**ex aut irat ſur. nolēs dare ſniam donec aliquāculū trāſiret cōmotio ire. **g** **R**epperit amā ſup lec. dicit hic **Ra. Gal.** q̄ angel⁹ ipulit eū: ſic rex rediēs mag⁹ moueret p̄ eū. **P**ōt tñ dici q̄ ex nimia ſtupefactione z timore nō poterat ſe ſuſtēta/

re: z ſic corrūt. h **E**t regi. vult oppri. i. ſtrāgulare. **i** **E**t ſtatim ope. ſa. ei⁹. tāq̄ p̄denati ad mortē: qz tūc erat talis modus z adhuc ē in aliq̄bus regnis q̄ p̄ aliquib⁹ criminib⁹ cōdenatis ad mortē velant oculi quodaz bēdello. **k** **E**n lignū qd̄ paramar. **I**ſte enī eunuchus fuerat de illis q̄ iuerāt advocandū ip̄m aman ad reginē p̄uuiū: vt h̄ in ſi. ca. p̄cedē. z tūc vidit illud lignū in atrio amā fabrefactū. **l** **A**ppēdite eū in co. z ſic ſup eū reuerſa eſt ſua machinatio: p̄m q̄ ſcribitur **Prover. xxvj. d.** Qui ſodit foueam incidit in ea. **m** **E**t regis ira qe. qz facta vindicta ira quieſcit: cum ſit appetitus vindictē.

In ca. vñ. vbi dicit in poſtilla. Do na mihi aſam meā. **Additio.** **I**n hoc q̄ dicit **Hester**: **D**ona mihi aſam meā rē. **I**ndicauit ſe eē de p̄plo iudeoz de q̄ tacuerat. vñ ſtatū ſequit: **Q**uē uenūdati ſum⁹ ego z p̄pls me⁹. q. d. **I**lle hoſtis nō ſolū voluit emere iudeos: ſz etiā me q̄ ſum de eadē gēte cū totā gentē in diſſeret emerit. **I**te vbi nos habem⁹: **H**ic autē hoſtis n̄ eſt cū crudelitas redūdat in regē: **I**n hebreo h̄: **N**on enī hoſtis valet in dānū regis: z eſt ſenſus q̄ hoſt ille ſc̄z **A**mā de q̄ intēdebat: nō erat tāti valoris ſicut dānū qd̄ regi inferebat deſtruedo totā illā gentē ſibi ſubiectā ſit cū regina. q̄ aut dr: q̄ **A**mā inſidiebat regi interfectū iudeis: ad qd̄ allegat illud qd̄ dicit. **J. xvi. ca. nō** habz autē in ſcriptura. nā qd̄ in **libro cōtinet poſt** r. ca. nō eſt de libris canonicis: nec reci

De illo. **Doſq̄ deſcripta ē** ipſius Amā p̄denatio. **h** p̄r **deſcribit innocētis p̄p̄i liberatio. Circa** quā ſic p̄cedit: qz p̄mo poſit correccio p̄cogitate malicie. ſc̄do vindicatio effrenate audacie. ca. **ij.** tertio remuneratione perpetrata iuſticie. ca. **x.** **Circa** p̄imum p̄mittit mardochei exaltatio. ſc̄do malicie hoſtilis correctio ſibi: **Hechis** p̄teta. tertio ex **H** ſurgens noua exultatio/ibi: **Mardocheus autē. Circa** p̄mū dr: **o** **D**edit rex aſue. i. oēs ip̄i facultates. **p** **E**t mardo. in. **ē** rē. tāq̄ ſibi familiaris z amabilis: **Tū** qz v̄tā ei⁹ p̄uauerat: vt p̄tz ex p̄cedētib⁹: **Tū** qz regine patruus erat. **q** **C**ulitq̄ rex anulū rē. eum a dignitate p̄ſtina

degradan **Morali.** **n** **D**ie illo rē. **P**er **H** ac fuit figurata p̄ceſſio vrb̄ romāe facta ecclēſie in q̄ reguerat **Julian⁹** apoſtata ſi gurat⁹ p̄ amā: z p̄les alij p̄ſecutores populi xpiani. **p** **E**t mar. in. rē. ſic dicitū ē. **ſ.** p̄ mardocheū itelligit h̄tis p̄tr⁹: z eadē rōne p̄ eū p̄t itelligi q̄libz bon⁹ p̄lat⁹ de ſalute ecclēſie ſollicit⁹. **Vult** dō boni p̄lati p̄p̄ atrocitate p̄ſecutiōis fugerāt de ecclēſijs ſuis añ baptiſmū **Cō** ſtātini ſz ip̄o bapticato apte fuerūt ecclēſie z reuſi fuerūt p̄lati fugitiui vt i ecclēſijs ſuis miſtrarēt añ faciē reg⁹ celeſt⁹: qd̄ figuratū fuit p̄ ingreſſū **Mardochei** añ faciē reg⁹. **q** **C**ulit itaq̄ rex rē. **H**oc aut myſtice fuit ipletū q̄ diuina **ordinatione**

meā/ p q̄ rogo: z p̄p̄m meū/ p q̄ obſecro. **T**raditi enī ſum⁹ ego z p̄pls me⁹ vt cōteramur/ iugulmur z peream⁹. **A**tq̄ vtinā i ſeruos z famulas v̄deremur eēt tollerabile malū: z gemens tacerē: **M**ic aut hoſtis noſter ē cui⁹ crudelitas redūdat i regē. **R**ūdēſq̄ rex aſue⁹/ ait: **Q**uis ē iſte/ z cuius potētē: vt hec audeat facere: **D**ixitq̄ hester: **H**oſtis et inimicus n̄r peſſim⁹ iſte eſt amā. **Q**d ille audiēs/ ilico obſtupuit: vultū regis ac reginē ferre nō ſuſtinēs. **R**ex autē iratus surrexit: z de loco cōiuij intrauit in hortū arboribus cōſutum. **A**mā qz ſurrexit vt rogaret hester reginā pro aia ſua: intellexit enī a rege ſibi paratū malū. **Q**ui cū reuerſus eſſet de horto nemoab⁹ cōſitoto: z intratſet p̄uuij locū: repperit aman ſup lectulū corruiffe in quo iacebat hester/ z ait: **E**t iā reginā vult opp̄mere me p̄tē i domo mea. **R**ecdū verbuz de ore a cōſuſio z pudor. ſm̄ illud: **I**nduant cōſuſione: z reuerent q̄ volūt mihi mala.

b regis exterat: z ſtatim operuerūt faciē eius. **D**ixitq̄ arbona vñ⁹ de eunuchis q̄ ſtabāt in miniſteria regis. **E**n lignū qd̄ parauerat mardocheo/ q̄ locutus eſt p̄ rege: ſtat in domo amā: habens altitudinis quināguntā cubitos. **C**ui dixit rex: **A**ppēdite eū in eo. **S**uſpēſus eſt itaq̄ aman in patibulo qd̄ parauerat mardocheo: z regis ira quieuit.

De illo de **Ca. VIII** **R**ex verus. **D**ixit rex aſuerus hester reginē domū amā/ aduerſarij iudeoz z mardocheus ingreſſus eſt añ faciē regis. **C**ōfeſſa ē enī ei hester q̄ eēt patruus ſu⁹. **C**ulitq̄ rex anulū ſuū quē ab

Ca. VIII **R**ex verus. **D**ixit rex aſuerus hester reginē domū amā/ aduerſarij iudeoz z mardocheus ingreſſus eſt añ faciē regis. **C**ōfeſſa ē enī ei hester q̄ eēt patruus ſu⁹. **C**ulitq̄ rex anulū ſuū quē ab

A da fidelium. a Tradidit mar. Predicatoribus gentium ut et si
 bi hereret: et gentibus ministraret. b Procidit ad pedes. quia scilicet
 ecclesia perreptione filiorum suorum quotidie deum omnipotentem per fidem et mini-
 steria incarnationis exorat: ut hostium comprimat audacia: et fidelium
 liberet innocentia. c Obsecro te. Quia euangelica doctri-
 na: quae christi nomine in toto orbe predicatur: spiritus sancti signaculo confirmata
 declarat: cuius dono reple-
 ti ipsi predicatores permanse-
 runt insuperabiles et hostium su-
 orum gloriosi triumphatores.
 d Accitissimus scriba. Quia euangelij doctrina
 ita dicitur esse per scripturas non
 ut testamenti domino mediante
 ut scilicet trinitatis fides ple-
 nissime in ea contineretur: et to-
 tius decalogi summa perfe-
 ctio in duobus preceptis charita-
 tis demonstraretur. e Qui
 cecit. In quo torus mundi si-
 gnatur. Nam denarius numerus
 per duodecim multiplicatus
 tus. c. xx. factus: quod septena-
 rius sociatus totum summe ple-
 nitudinem concludit: ita decal-
 ogi custodia applicata tra-
 ditione per totum orbem diffusa:
 septiformis spiritus gratia in cor-
 dibus fidelium infunditur vel est
 consummata. f Interfici-
 cerent. Ne mali germinis
 pullularent redimuntur plura
 rta. Sicut septem gentes quae ha-
 bitabant in terra promissionis
 dominus interficere iussit: et post
 modum amalechitas omnino
 de deleri vel omnino occasio-
 nem scandalum auferret eis.
 vñ dicitur: In matutino in-
 terficebam o. p. ter. etc.
 g In susis etc. In super-
 bia mundi debellanda. Nam
 susis equitatio vel evertens
 interpretatur. vñ saluator ait:
 Confidite ego vici mundum.

Ni. de lyra

B degradando: quia tunc
 magni homines in dignitate
 bus constituti talibus annis
 utebantur. a Et tradi-
 dit mar. ipsum loco eius pro-
 mouendo. b Nec his
 etc. Hic per describitur
 correctio malicie excogita-
 te per Aman contra iudeos.
 Circa quam primo ponitur hu-
 milis regine petitio con-
 dicitur: Procidit ad pedes
 regis. et pia cum dicitur: Fleuitque
 et rationabilis cum subditur:
 Orauit ut malicias Aman
 agagite etc. et patet littera.
 c Ruditus rex assue-
 rus hester regi. et mar-
 do. etc. Hic per ponitur re-
 gis accessio cum subditur:
 d Scribite ergo iudeis
 sic vo. placet. per eorum sa-
 lute. e Signates lit-
 teras anulo me. ut nul-
 lus audeat contradicere.
 f Accitissimus scriba. Hic
 per describitur dicte accessio-
 nis execrata executio: quae
 periculum erat in mora: et hoc
 est quod dicitur: Accitissimus scri-
 bis. quae habebat dictandi of-
 ficiam.

A man recipi iusserat et tradidit mardocheo. Hester at
 a Predicatores. b Custodiendam.
 b Constituit mardocheum super domum suam. Nec his etc. per
 dit ad pedes regis: fleuitque et locuta est ad eum orauitque ut
 malicia agagite et machinationes eius pessimas quas excogita-
 uerat contra iudeos iuberet irritas fieri. At ille ex more sce-
 a Pietatis suae impendit clementiam.
 prum aureum pendit manu: quod signum clementiae monstrabat.
 Illaque surgens stetit ante eum et ait: Si placet regi: et si i-
 ueni gratiam in oculis eius: et obsecro mea non erideat esse tria:
 a Euangelicis documentis. b Quos secte veterum errorum. c Antiqui hostis.
 obsecro ut nouis epistolis vestris amarae hestriatorum et hosti-
 iudeorum: quod eos in curia regis puicijis perire preceperat cor-
 rigat. Quod ei potero sustinere necesse est interfectionem populi
 mei: Ruditus rex assue-
 rus hester regis et mardocheo iu-
 deo. Bonum amara concessi hester regis: et ipsum iussi affigi
 cruci: quod ausus est manus mittere in iudeos. Scribite ergo
 iudeis sic vo. placet ex regis nomine: signates litteras anu-
 lo meo. Hec enim consuetudo erat: ut epistolas quae ex regis no-
 mine mittebantur et illi anulo signatae erant nemo aude-
 ret contradicere. Accitissimus scriba et librarius regis: erat autem tempus
 a Tempus apud hebraeos sabbatum: apud grecos theon: apud latinos maius nomen.
 tertij mensis: quod appellatur sabbatum: vicesima et quinta illi die:
 scriptae sunt epistolae ut mardocheus voluerat ad iudeos et ad
 c Principes: procuratoresque et iudices: quod ceterum viginti septem p-
 uicijis ab india usque ethiopia praesidebant: puicijis atque p-
 a Quia enim doctores in his linguis loquebantur. unde: Audiuimus eos
 loquentes varijs linguis magnalia dei.
 uicijis: populo et populo: iuxta linguas et litteras suas: et iudeis
 put legere poterant et audire. Ipsaeque epistolae quae ex regis no-
 mine mittebantur anulo ipsius obsignatae sunt et missae per ve-
 darios: quod per omnes puicias discurrerent: veteres litteras no-
 a Predicatoribus. b Celi et terre. c Adducetes in unitate fidei. d Spli-
 uis nuncijs prouenerent. Quibus imperavit rex: ut prouenerent
 ritu non carne. a Multitudinis creditum erat cor unum et anima una.
 iudeos per singulas ciuitates: et in unum praeceperent congre-
 a Fortes in fide. b Saluandis. c Iudeos qui sunt in synagoga sathane:
 paganos: hereticos: demones.
 gari: ut starent per aiab suis: et omnes inimicos suos cum eo
 a Voluptatibus eorum. b Operibus. c Ambicione seculari.
 iugibus ac liberis: et vniuersis domibus interficerent atque de-
 lerent. Et constituta est per omnes puicias una ultionis dies. i. h
 a Quae trinitatis fide cum custodia decem mandatorum significat. b Nouissi-
 me etate seculi. vñ: Nos sumus in quibus fines seculorum deueniunt. c In. i. mensis
 tertiadecima die mensis duodecimi adar. Summaque epistola
 marci. a Celestis. b Quae in tua ditione cuncta sunt posita: et non
 est qui tue possit resistere voluntati.
 f fuit ut in omnibus terris ac populis quae regis assueri imperio subiace-
 bant: notum fieret paratos esse iudeos ad captandam vidi-
 ctam de hostibus suis. Egressique sunt veredarii celeres
 a Vel praesens. a Celestis. b Feminis: superbia mundi spernens.
 g nuncios praefidentes: et edictum regis impendit in susis.
 a De contemplatione ad actionem.
 Mardocheus autem de palatio et de conspectu regis egrediens p-

B erat autem tempus
 ter. mensis. et sic duo menses fluxerant a tempore quo hestriator iudeos im-
 petrate per Aman misse fuerant: quod primo mense posuit Aman sortem quae
 mense et quo die iudei debebant interfici. et statim ille hestriator fuerunt
 impetrate et misse: ut hestriator. iij. ca. i. **S**uxta lin. et litteras imperium
 enim Assueri ita erat diffusum quod in diuersis puicijis non solum erant
 idiomata diuersa: sed etiam
 in alijs locis varijs litte-
 ris utebantur. h **E**t con-
 stituta est per omnes puicias
 ultionis dies etc. et sic
 patet quod eadem dies quae per sortem
 ipsius Aman erat deputa-
 ta ad interfectionem iudeo-
 rum: per diuinam prouidentiam
 ordinata est ad contrarium. scilicet
 ad interfectionem suorum in-
 micorum. i. **S**umaque
 epistola fuit. i. in breui
 et in grosso: quod processus et
 verba hestriatoris hic non
 ponuntur sed inferius. xvi.
 ca. per opinionem aliquorum.
 m **E**gressique sunt ve-
 .i. nuncijs sic dicti a vehove
 his: quod portant nuntium vel
 mandatam. n **E**t edi-
 ctum regis. de correctione
 malicie Aman. o **P**ro-
 cidit in susis. vbi tunc
 erat sedes regis: ut patet per
 pdi. i. ca. p. **M**ardo-
 cheus autem. Hic per de
 scribitur ex predictis orta leti-
 cia: quod scribitur Prover.
 xxix. a. In multiplicatone
 iustorum letabitur vulgus. cum
 autem ipsi supererunt praei-
 tum gemet populus: et ideo sic
 exaltatio Aman ipsi fuit
 bonis causa tristitia: ita ex-
 altatio mardochei per quam
 fuit multiplicata in bonis
 talibus et honore: fuit cau-
 sa leticie. et hoc est quod dicitur:
Mardocheus autem de
 palatio etc. per spe. re. egre-
 diens. ad ita ad ciuitatis
 * disponendum. **D**oraliter
 * ordinatio sublata fu-
 it a principibus terrenis po-
 testas inuestendi eos et
 abbates per baculum et anu-
 lum: et remansit platus eccle-
 siam. a **H**ester autem con-
 sti. mar. etc. Per quod de
 signatur quod nullus institutus
 platus nisi per ecclesiam **H**e-
 ster nomine fugurata. Ora-
 uitque ut malicia Aman et
 machinationes eius etc.
 t **I**uberet irritas
 fieri. quod rex noster iesus
 christus mystice fecit: quoniam per
 constantinum statuta contra
 christianos facta per **H**e-
 ronem et alios persecuto-
 res christianorum: irritauit
 inhibens sub pena ne alii
 qua fieret iniuria christia-
 nis. p **M**ardocheus
 autem egrediens de
 palatio etc. Per hoc si-
 gnificatur quod prelatus fra-
 terna charitate motus ali-
 quando de contemplatio-
 ne debet egredi et transi-
 re ad actionem pro salute
 a iij. * populi sui:

Post coram vel ante

Doraliter

E **S** **I** Capim IX
 Sit duodeci
 mi mēsis rē.
 Sequit: a **E**t plu
 rimū. Quia doctorū
 actio laudabilis rē po
 rēta virtutū: honorē rē
 reuerētiā tribuit mul
 titudini fidelū. **U**n in
 actib' aploz. fiebant
 pdigia et signa mltā.
 vñ legif alibi: ftebat
 enī omī aie timor. **I**n
 nemo audebat se pū/
 gere illis: sed magnifi
 cabat eos populus.
 b **I**taqz pculse
 runt iudei rē. non
 solū alios oparios inī
 qtatis qui pauerāt in
 pccis: nec curāt pcege
 remissionē peccatorū:
 spūsancti diuina snā
 dānādos iudicat: sed
 etiāz carnales iudeos
 decalogi trāsgressores
 crucis xpi reatū: quez
 ex pfidia ptrauerūt: in
 inferni cruciatib' sen
 suros c **Q**uorū
 ista sūt noia. **D**orū
 nominū interpretatiōes
 nō multo ope exquiri
 mus: nec allegorie ser
 uire cogim'. **T**yp' e'
 in pte est: non in toto.
 Si enī i toto est typ'
 nō ē historia: historiciū
 oportet rei geste verā
 seriē exponere: nec ci
 tra subsistere nec ultra
 pcedere

Act. 2. g

Ibidem

Alatius

Alat gene
rio

Typice

Ni. de ly.

disponendum.
 a **F**ulgebat ve
 stibus regis hya
 cinthinis rē. in si
 gnum potestatis sibi
 date rē dignitatis.
 b **O**mnisqz ciui
 tas exultauit atqz
 pro deffusione impij rē
 exaltatione iusti.
 c **J**udeis aut rē.
 quia prius erant in te
 nebris tristitie.
 d **G**audiū rē. ho
 norē de regine pmo
 ne que erat de eodem
 genere. e **E**t tri
 pudū. i. gestus exte
 rior: letus pcedens ex
 interiori leticia: intātū
 vt plures alterius gē
 tis rē secte eoz religio
 ni rē cerimonis iunge
 rent: credentes qz ha
 berēt deū celi. pūforē
 qz tā subito et mirabili
 mō hostem eozū deie
 cerat: et eos su bleua
 uerat.

Doraliter

* ppli sui: r tunc de
 bet fulgere vestib' vir
 tutū rē corona dignita
 tis rē amicitri pallio ho
 nestatis. b **D**isqz
 ciuitas ex

a **T**a supno rege datis. b **T**qz celestē grām expectāt. c **F**erinis.
 fulgebat vestib' regis hyacinthinis videlicet rē aeri
 a **T** dignitatis eterne quā p sapientia acquirū. b **T** mēte. c **T** re
 gia dignitate quā meruerūt purpurati sanguine.
 nis: coronā aureā portās i capite: rē amictus serico
 a **T** gloriofa dicta sunt de te ciuitas dei. b **T** agone.
 pallio atqz purpureo. **D**isqz ciuitas exultauit atqz b
 a **T** cōtēplatione. b **T** veris. c **T** leticie. **T** oculis mentis. d **T** co
 gnitio fidei. e **T** in se.
 letata est. **J**udeis aut noua lux dāri visa est: gaudi
 a **T** apud alios. b **T** solennitates.
 um: honor et tripudium. **A**pud oēs pplos vrbes c
 a **T** christi. b **T** euangelica. c **T** p pdicatores.
 atqz puicias qz rē regis rēceptā veniebant mira
 a **T** exultate deo adiutori nfo. b **T** spūales. c **T** pdicatio publica.
 d **T** reliquie cogitationū. d. a. f. r. e **T** vt nihil fiat seruilis operis.
 exultatio: epule atqz puiua rē festiis dies: intantū
 a **T** pagani rē iudei. b **T** gētilis superstitionis. c **T** christiane.
 vt plures alterius gētis et secte eorum religioni et
 a **T** visa christi potentia rē sanctorū cōstantia. b **T** sicut in passione
 andree: vincentij: cypriani rē alioz. **T** christiani.
 cerimonis iungerēt. **G**radis enī cūctos iudaici no
 a **T** vñ: **T**imeat eum omnis terra.

Ca. IX

I **S** **I** **T** **D** **I** **C** **I** **M** **I** **M** **E** **S** **I** **S** **Q** **U** **E** **A** **D** **A** **R** **V** **O** **C** **A** **R** **I** **I** **A**
 fusa est. a **T** qz lux fidei rē bonoz operū pdicatioe euāgelij
 ante diximus tertidecima die quando cunctis iu
 ecclesia declaraf. a **T** veris pffessorib'. b **T** a psecutorib'. c **T** coz
 poralis et spūalis. d **T** vel infiditabantur. e **T** pdicationi.
 deis interfectio pabat: rē hostes eoz inhiābāt sāgu
 a **T** qz videbant inferiores. b **T** in quib' dñs fortis rē potens. **T** ac
 cepta gloria. c **T** subijctētes eos sibi qz se volebāt subijcere.
 ni: versa vice supiores iudei eē cepēst: rē se de ad
 a **T** in vnitare fidei. b **T** spūales ecclesias.
 uersarij vdicare. **C**ogregatiqz sūt p singlas ciui
 a **T** suburbana. b **T** heremitarū vel latibula. c **T** eleiatis mani
 bus moyfi vincitur amalech. d **T** voce. **T** facto.
 tates rē oppida rē loca: vt extēdērēt manuz ptra ini
 a **T** inimicorum. b **T** deo qui mirabilis est in sanctis suis.
 micos rē psecutores suos. **N**ullusqz ausus ē rē siste
 a **T** spiritualis. b **T** vñs miraculis.
 re: eo qz oēs pplos magnitudis eoz formidē pene
 a **T** adorabunt eum oēs reges terre rē. b **T** reges tharsis rē.
 traret. **N**ā rē puiciaz iudicēl duces rē pcuratores dñ
 nisqz dignitas qz singlis locis rē opib' pperat: extolle
 bāt iudeos timore mardochei: quē pncipē palatij
 a **T** signis rē pdigijs.
 rē plimū posse cogūerāt. **F**ama qz nois ei' cresce
 a **T** vñde: annūciat rē locutus sum. in. f. n.
 bat qtidie: rē p cūctoꝝ ora volitabat. **I**taqz pculse
 a **T** spirituali.

runt iudei inimicos suos plāga magna: et occide
 a **T** vt quidā ad bonū cōuersi desinerent esse qd fuerant: rē obstina
 ti eius perirent.
 rūt eos: rēddētes eis qd sibi parauerāt facere: intā
 tū vt etiā i susis qngētos viros interficerēt: extra de b
 cē filios amā agagite hostis iudeoz: quoz ista sūt i
 noia pharasa datha delphō: rē esphata: rē phozata:
 rē adalia: rē aridatha: rē epher mestha: rē ansai: rē ari
 a **T** nullus electoz nequitā maloz aut actus imitari dignatur.
 dai rē vaicatha: qz cū occidissent p̄das de eoz sub k
 stātij agere noluerūt: statimqz numerus eoz qz oc
 cisi erāt in susis ad regē relat' ē. **Q**ui dixit regine:
 a **T** qui non cōstant remissionem spūsancti.
In vrbe susis interfecerūt iudei qngētos viros:
 a **T** carnales iudeos trāsgressores decalogi. p crucifixione xpi cru
 ciandos.
 rē alios decē filios aman. **Q**uantā putas eos exer

ciuitas exulta. **I**n pmo tione
 nāqz boni plati debet ppli letari
 Prover. xxix. a. **I**n multiplicatio
 ne iustoz letabit vulgus. cū autē
 impij sumpserint pncipatū gem. e

I **S** **I** **T** **D** **I** **C** **I** **M** **I** **M** **E** **S** **I** **S** **Q** **U** **E** **A** **D** **A** **R** **V** **O** **C** **A** **R** **I** **I** **A**
 populus. **Ca. IX**
 Sic p̄r describit vindica
 tio ephrenate audacie: qz multi p
 diuerfas ptes orbis vidētes vel
 audietes lras qz Amā miserat: rē
 noie regē p̄diterā adinutē qz i
 deos interficerēt: rē bona eoz di
 riperent: s; p lras reuocatozias p
Sardocheū ipetratas mādatur
 est p totū imperiū qz iudei de suis
 aduersarijs vindictā accipēt: rē qz
 indices duces rē p̄fecti puinciarū
 in p̄ eis assisterēt: sic qz pcedit: qz
 pmo ponit hmōl vdicatio. scdo
 erga deū grāuactio/ibi: **D**ies at
 tetidēscim'. **C**irca p̄mū p̄mo po
 nit vdicatio gnālis. scdo special/
 ibi: **Q**uid ultra postulas. **C**irca
 p̄mū p̄mo ponit vdicatio genera
 lis p totū iperū assueri: rē p̄tz lra
 ex pdictis vñs ibi: **G** **S**ama
 qz no. rē. f. p̄ regimib' dōitacē
 rē iperij p̄p̄ritatē: a tpe qz fuerat
Sardocheus posu' loco Amā.
 b **E**xtra decē fi. i. p̄ter ipos.
 i **Q**uorū ista sunt no. isti
 spūaliter nominant: qz erant p̄nci
 pales aduersarij iudeoz. vñ dicit
 hic glo. hebraica qz isti filij Amā
 hic noiatu fuerūt cū illis samarita
 nis qz scripserūt accusationē p̄ fill
 os trāsmigrationis ad impediē
 dum tēplī edificationē: iponētes
 eis falso: qz sub p̄tertu tēplī edifi
 cabāt ciuitatē: vt dictū fuit **E**sdre
 iij. rē hoc factū fuit tpe cyri p̄m he
 bzeos: rē iterū renouatū tpe assue
 ri: qz dicta inhiabitio iterū fuit re/
 nouata tpe **A**ssueri quez dicunt
 hebrei fuisse filij cyri. rē istud iper
 dimentū fuit factū de p̄silio filioz
 Aman: patre eoz p̄ p̄curate: rē ac
 cipit ista glosa de quodā libro he
 braico qz intitulaf cedar colā. i. o/
 do seculi. **R** **P**redas de eo
 rum substa. rē. ad ostendēdum
 qz nō erāt moti cupiditate auari
 cie: sed celo iusticie: et ne regē of
 fenderent: quia bona taliz sic ex
 dispositione regis interfectozum
 filico regio applicari debebant.

Diuilio

Doraliter

Moralit. f **I**git' duode
 cimi rē. **I**n h ca. describit inter
 sectio duplex aduersarioz ppliū
 daici: p qd figurata fuit duplex in
 terfectio aduersarioz ppli r̄stant.
Prima fuit tempe caroli magni.
Secda tpe **S**olfridi de buillione
 sicut in eoz gestis scribit diffuse.
Per decē filios amā suspētos in
 patibul: figurata fuit dānatio ma
 licā ei' imitātū i gebēne penis.
Per interfectionē at qngētoꝝ ve
 roz: significat mactatio qngz sen
 suū quantū ad illicitos mot' eoz.
Per h aut qz iudel occioz bona
 noluerūt p̄dari. significat qz xp̄ia
 ne pugnātes p̄ infideles rē etiam
 in q̄libet bello iusto moueri non
 debēt. p̄pter lucrum temporale
 sed celo fidel' rē amore iusticie.
 * **Q**uintode

A pcedere. Allegorizans inter pte egregias partes in spiritali sensu convenientes eligere. a **C**ui illa rē. Hester q̄ cū tāta cōstātia hostes suos extirpare p̄tēdit: studiū atq; solertiaz ecclie exprimit q̄ hostes suos pacifica mente psequit̄ r̄ sine fine deo subijcere conat̄. **S**ū: Persequar inimicos meos r̄ comprehendā illos rē. **P**ri mū q̄ngētos/ deinde trecentos viros occidit: eos. s. q̄ nō curant remissionē peccati sui accipere: r̄ q̄ fidē scē trinitatis nō adorēt: operibus bonis perpetua morte dignos ostēdit. **B** **I**ntantū rē. **D**ēs q̄ q̄nḡ sensibus corporeis legē carnaliter suscipiunt: r̄ cū p̄ septiformē spūsancti gr̄az specialiter plena et p̄fecta sit spūaliter intelligere respuūt q̄ si duob' dieb' vincūt atq; p̄sternuntur. **C** **D**ies autē rē. **N**otandū q̄ quidā in deorū tertriadecia die interficiūt: r̄ decima q̄rta desinūt: r̄ solēnitatē agūt: quidā p̄ duos dies .i. tertriadecimā r̄ decimā q̄rta die eiusdē mēsis occidūt: q̄ndecima solēnitē q̄scūt: q̄ q̄dā scōz post cōpletos labores q̄b' deo bñ credēdo et bñ viuēdo seruiūt: mō aī tps iudicij in aiabus sabbatū quietis eēne habēt. **A**lij vsq; ad vltimū resurrectionis diem in carne p̄durātes superatis hostib' vniuersis subito immutati: quietē animarum r̄ corporū p̄cipiūt. vnde ap̄ls. **H**ortui q̄ i xpo sūt resurgēt p̄mi. **P**erinde nos qui vi. q̄ residiui sum' resurgem' cū illis: obuiā christo in sera rē. **M**ā. xiiij. quibus septē cōtinet q̄etē animarū p̄fectā significat: quindecima r̄ septenariū r̄ octonariū cōpletēs animaz r̄ corporū significat q̄etē. **E**t misit phur rē. **S**ors in vna nā missa dispositionē cuiuslibet rei in hoīs mēte significat: cui' p̄uentū nō hūanarū: s; diuitaz regit arbitriū. vñ Salomō. **S**ortes mittunt in sinum: sed a dño temperant.

Nota **N**otandū q̄ quidā in deorū tertriadecia die interficiūt: r̄ decima q̄rta desinūt: r̄ solēnitatē agūt: quidā p̄ duos dies .i. tertriadecimā r̄ decimā q̄rta die eiusdē mēsis occidūt: q̄ndecima solēnitē q̄scūt: q̄ q̄dā scōz post cōpletos labores q̄b' deo bñ credēdo et bñ viuēdo seruiūt: mō aī tps iudicij in aiabus sabbatū quietis eēne habēt. **A**lij vsq; ad vltimū resurrectionis diem in carne p̄durātes superatis hostib' vniuersis subito immutati: quietē animarum r̄ corporū p̄cipiūt. vnde ap̄ls. **H**ortui q̄ i xpo sūt resurgēt p̄mi. **P**erinde nos qui vi. q̄ residiui sum' resurgem' cū illis: obuiā christo in sera rē. **M**ā. xiiij. quibus septē cōtinet q̄etē animarū p̄fectā significat: quindecima r̄ septenariū r̄ octonariū cōpletēs animaz r̄ corporū significat q̄etē. **E**t misit phur rē. **S**ors in vna nā missa dispositionē cuiuslibet rei in hoīs mēte significat: cui' p̄uentū nō hūanarū: s; diuitaz regit arbitriū. vñ Salomō. **S**ortes mittunt in sinum: sed a dño temperant.

1. Reg. 4. d **S**ortes mittunt in sinum: sed a dño temperant. **16. d** **S**ortes mittunt in sinum: sed a dño temperant.

Qui tantā exercuere in susis. **C**ere cedem in vniuersis puincijs: **Q**uid vltra potestas: **E**t quid vis vt fieri iubeam: **C**ui illa rēdit: **S**i regi placēt deē potestas iudeis vt sicut hodie fecerūt in susis: sic r̄ faciant cras: r̄ decē filij **A**mā in patibulis suspendant. **P**recepitq; rex vt ita fieret: statimq; in susis pepedit edictū: r̄ decē amā filij suspēsi sūt. **C**ongregatis iudeis decima q̄rta die mēsis adar: interfecti sūt i susis trecēti viri: nec eoz ab ill' direpta substātiā ē: s; r̄ p̄ oēs puicias q̄ ditiōi regi subiacebāt/ p̄ aiab' suis steterūt iudei: interfecti hostib' suis atq; p̄secutorib': itātū vt. lxxv. milia oc cisoꝝ iplerēt: r̄ null' de substātijs eoz q̄c̄q; p̄tigaret. **D**ies at̄ tertiusdecim' mēsis adar vn' ap̄d oēs interfectiois fuit: r̄ decima q̄rta die cedere desierūt: quē p̄stituerūt eē solēnē: vt in eo omī deinceps tpe vacarēt epulis/ gaudio atq; iuuuijs. **A**t hi q̄ i vrbē susis cedē exercuerant: tertio decimo r̄ q̄rtodecimo die p̄cutere desierūt. **E**t idcirco eūdē diē p̄stituerūt solēnē epularū atq; leticie. **H**i vō iudei q̄ in oppidis nō muratis ac villis morabant. **Q**uartū decimū diē mēsis adar iuuuioꝝ r̄ gaudij decreuerūt: ita vt exultēt in eo: r̄ mittāt sibi mutuo p̄tes epularū r̄ ciboz. **S**cripsit itaq; mardoche' oīa hec: r̄ lris cōp̄bēsa misit ad iudeos: q̄ in oib' regi puicijs morabant: tā i vicinō posit' q̄ p̄cul: vt q̄rtadecimā die adar mēsis p̄ festis susciperēt: r̄ reuertēte sp̄ āno solēni celebrarēt honore: qz i ip̄is dieb' se vlti sūt iudei de inimic' suis: r̄ licet' atq; tristitia i hilāritatē gaudiūq; p̄uersi sūt: essentq; isti dies epularū atq; leticie: r̄ mittērēt sibi inuicē cibo expectatiōe cōis resurrectionis r̄ refectionis. **S**usciperūt q; iudei in solēnē ritū cūcta q̄ eo tpe facere ceperāt: r̄ q̄ mardoche' lris faciēda mādauerat **A**mā enī fili' amadathi stirpis agag hosti' r̄ aduersari' iudeoz cōgitauit q̄ eos malū vt occideret illos atq; dēleret. **E**t misit phur qd nra ligua vertit in sortē. **E**t postea igressa ē hester ad regē: obsecrās vt conat' ei' lris regis irri fieret: r̄ malū qd i iudeos cogi

Quid vltra. **H**ic ponitur v̄dicatio sp̄aliter. s. in vrbe susis t̄m: qz ibi fuerat machinatio facta **A**mā i iudeos: r̄ iō facta ē ibi maior vindicatio. s. duob' dieb': r̄ h̄ ē qd dicit: **Q**uid vltra po. q. d. parat' sum facere: r̄ iō regina magis fuit ausa vltra petere/ dicēs: **D**etur p̄tās iudeis rē. **E**t decē filij amā rē. **Q**ui fuerant occisi in die p̄terita vt sic iusticia vniformis fieret in p̄re r̄ filijs: et patet lra vsq; ibi: **S**ed r̄ p̄ oēs rē. istud refert ad vindictā onem diei p̄cedētis: qz in ciuitate susa t̄m habuerūt iudei licentiā in terficiēdi aduersarios duob' diebus. s. die. xij. r̄ xiiij. duodecim' mēsis. in alijs aut̄ clustatib' r̄ villis vno die t̄m. s. tertriadecima die eiusdē mēsis. **D**ies autē. **H**ic p̄r ponit erga deū gr̄arum actio: in h̄ q̄ dies quartadecima i q̄ iudei q̄ erāt extra ciuitatē susis q̄uerūt ab interfectione aduersarioꝝ: r̄ dies quintadecima eiusdē mēsis in qua iudei q̄ erāt in susis q̄uerūt ab h̄mōi occidē: p̄stituerūt solēnē ap̄d iudeos vniuersos vt eēt mēores bñficij diuinis dieb' eis dati: r̄ p̄mo ponitur h̄az dierū solēnitatio: r̄ scdo hui' solēnitatiōis p̄firmatio/ ibi: **S**cripsit itaq; mardoche' oīa hec. **S**cripsit itaq; mardocheus rē. in hoc libro conscripta quē libru' scripsit mardoche'. **A**dit ad iudeos rē. vt oēs clarius cognoscerēt diuinū bñficiū eis collatum vel poti' diuina bñficia p̄tine tur in serie hui' libri: vt q̄rtadecimā r̄ xv. diē p̄ festis susciperēt: tāq; ex dictis bñficijs grati. **C**etera patent ex dictis vsq; ibi: **A**mā enī si. ama. **H**ic in breuib' ponit m̄ia r̄ p̄cessus tortus hui' libri. s. de ip̄ius amā machinatione: et de eius frustratiōe p̄ reginā Hester. a q̄ aut̄ iste p̄cessus in breui sit hic positus. **D**icēdū q̄ a mardocheo q̄ hūc libru' scripsit r̄ p̄ modū cuiusdā recapitulatiōis p̄dictoz hic inferuit. vel ab **E**sdra q̄ hūc libru' cum alijs reparauit. **D**ubiū est aut̄ apud alios: v̄det t̄m p̄babilius q̄ a mardocheo. vnde subdit conclusio.

Quintodecimo autē die p̄cutere desierunt rē. **P**er hoc autem ostenditur qd de victoria corporali et multo magis de spiritali: gratie deo sunt redēde tanq; victori p̄ncipali. **D**euter. viij. d. **N**e dixeris in corde tuo fortitudo mea et robur manū mee hec omnia mihi p̄stiterūt: sed recordaberis dñi dei tui: qz ipe tibi vires p̄buerit vt ipleret pactū suū sup qd iurauit patrib' tuis sicut p̄ns indicat dies.

Esti sunt dies. Quia quies animarum et resurrectio corporum merito firmiter a fidelibus custoditur et celebratur. Vel quia quietis animarum et resurrectionis corporum merito feruatio a fidelibus custoditur et celebratur.

Ex vero assuerus etc. Chastus qui excisus de monte creuit in montes magnam et impleuit totum mundum: historialiter enim non omnem terram tributaria fecit: quia nec habuit.

Nico. de lyra

Atque ex illo tempore dies isti appellati sunt phurim: id est sortium non ab aliquo facto iudeorum quo mese et quo die deberet esse: sed ipsius aman qui misit sortem de interfectione iudeorum et sic fuerunt ibi due sortes. prima de mense: et secunda de die: ut habetur. s. iii. ca. et propter hoc appellati sunt dies sortium in plurali: et ex hoc facto diuine providentiae: que sortem illam ordinatam ad malum iudeorum conuertit in bonum ipsorum.

Not certa

Quaeque sustinuit in persecutione aman. Et deinceps imuta. luteri purificatione hester et mardochei. Susceperunt iudei super se et semine suum: quia parentes possunt obligare filios etiam futuros ad ea que spectant ad commune bonum.

Et super cum. que re. eorum. vo. co. ut nul. li. hos etc. id est ad iudaismum conuertit. Cetera patent ex dictis. Scripseruntque hester regina si. abiahil et mardochei. Sic prater ponit confirmatione dicte solennitatis. secunda ad mandatum hester et mardochei simul. Sciendum tamen quod istud mandatum differt a primo: quia ut dicunt hebrei hester et mardocheus petierunt quod liber iste a sapientibus iudeorum reciperet in numero librorum sacrorum: promiserunt tamen huic petitioni observationem dicte solennitatis eam iterando ad maiorem assertionem: et hoc quod dicitur: Et ot studio dies ista solennis sanciret in posterum. id est confirmaret. h. Et habere pacem. id est pacifice habitarent inter gentes: nec in solefceret confidentes de potestate hester et mardochei.

Et susciperet veritatem. scilicet huius libri inter sacros codices. k. Observantes dies sortium. hic repetitur solennitas istorum dierum ad maiorem assertionem.

Ieiunia atque clamores. id est quod tunc haberet memoriam quod de afflictionibus paratis sibi ab amara fuerat his diebus liberati: et ulterius repetit de receptio huius libri cum dicitur: m. Et omnia que huius libri etc. construat sic scilicet: Et omnia que in

tauerat reuenteret in caput eius. Benignus et ipse et filios eius affixerunt cruci: atque ex illo tempore dies isti appellati sunt phurim. id est sortium: eo quod phurim. id est sortium in vernam missa fuerit. Et cuncta que gesta sunt epistole. id est libri huius volumine continentur: queque sustinuerunt et deinceps imutata sunt: susceperunt iudei super se et semen suum et super cunctos que religioni eorum voluerat copulari: ut nulli liceat hos duos dies absque solennitate transigere quos scriptura testatur: et cetera expetunt tempore annis sibi iugiter succedentibus. Isti sunt dies quos nulla vnquam delebit

obliuio. Et singulas generationes cuncte in singulis generationibus. b. Ecclesie. c. celebratae futura signantes. d. ecclesia vel aia a deo dicata. toto orbe prouincie celebrabunt: nec est vlla ciuitas in qua dies phurim. id est sortium non obseruetur a iustis. b. imitatoribus. c. propria sponstone et prodeis: et ab eorum progenie que his ceremoniis obliuione. a. monentes. b. ecclesia.

Scripseruntque hester regina si. abiahil et mardochei iudei etiam secundam epistolam: ut ostendat dies ista solennis sanciret in posterum. Et miserunt ad omnes iudeos que in centum vigintiseptem prouincijs regis assueri visabant: ut haberent pacem et susciperent vitam obseruantes dies sortium: et suo tempore cum gaudio celebrarent: sic constituerat mardocheus et hester. Et illi obseruanda susceperunt a filiis que signantur libro dicitur: v. filii mei que iterum. p. d. f. i. v. c. b. ieiunia corporalia et spiritualia. c. orationum predicacionum.

se et a semine suo ieiunia: atque clamores et sortium dies: et omnia que libri huius que vocat hester historia continentur.

Ex vero assuerus omnem terram et cunctas maris insulas fecit tributarias: cuius fortitudo et imperium et dignitas atque sublimitas que exaltauit mardocheum scripta sunt in libris medorum atque persarum: et quod mardocheus iudaici generis secundus a rege assuero fuerit: et magnus apud iudeos: et acceptabilis plebi fratrum suorum: querens bona populo suo: et loquens ea que ad pacem seminis sui pertinerent.

insulas: reges tharsis et insule m. of. Ex vero assuerus omnem terram et cunctas maris insulas fecit tributarias: cuius fortitudo et imperium et dignitas atque sublimitas que exaltauit mardocheum scripta sunt in libris medorum atque persarum: et quod mardocheus iudaici generis secundus a rege assuero fuerit: et magnus apud iudeos: et acceptabilis plebi fratrum suorum: querens bona populo suo: et loquens ea que ad pacem seminis sui pertinerent.

omnia que in historia huius libri continentur. supple inter libros sacros recipere. n. Qui vocat hester. id est liber ab ipsa hester intitulatur sed mardocheus ipsum scripserit.

Additio.

In ca. ix. ubi dicitur in postil. Ieiunia et clamores exponit ab hebreis: quod ex ordinatione hester et mardochei sic obseruandi erant dies sortium ad noticiam solennitatis: ut dicitur est ita obseruarent ieiunia et clamores: sic scilicet que ante illam solennitatem ieiunarent et se affligerent in memoria ieiuniorum hester et iudeorum: que illo tempore fuerunt facta: que quidem ieiunia obseruatur vsque in presentem diem: sicut et solennitates predictas etc.

Ex vero assuerus. hic vltimo ponit remunerationem prope iusticie quam fecerat assuerus amara et eius filios suspendendo: et mardocheum exaltando: quod propter hoc de eius dilatauit imperium quod notat cum dicitur: p. d. f. i. v. c. etc. locutio est hyperbolica: quia multe terre et insule non fuerunt sibi subiecte. sicut dicitur: tota ciuitas vadit ad tale spectaculum: magna pars maior non vadit. q. Cuius sortium. b. hostes. r. Et imperium. s. f. imperialis et regia.

Atque subli. quia multos reges habuit sub ditione sua. v. Quae exal. mar. quia per diuinitatem potuit hoc facere. r. Scripta sunt in li. medorum: in quibus acta assueri diligenter descripta sunt: que in hoc libro.

Et quod mardocheus etc. ut sic memoria bonitatis eius non solum apud iudeos: sed etiam apud gentes futuris temporibus remaneret. Cetera autem que sequuntur non intendo exponere: sed que facta appet eorum sententia ex predictis moraliter.

Ex vero rex assuerus significat dominus noster iesus christus sicut dicitur est. s. qui subiugauit sibi omnem terram per fidem. nam alii qui de omni terra iugo fidei christiane submisserunt colla sua ut sit ibi distributio pro generibus singulorum cum dicitur: Omne terram. sicut dicitur: Omne aial fuit in arca noe. Circa vero finem mundi omnes generaliter supponunt iugo fidei sicut dicitur: doctores nostri: et tunc in omnibus gentibus erit deus vnus et nomen eius vnus Zach. xiiij. et tunc erit distributio pro singulis generibus cum dicitur omnem terram.

Exaltauit mardocheum. Per istum mardocheum que rex assuerus exaltauit et fecit a se secundum. si significat pontifex summus quem christus exaltauit super totum populum christianum faciens ipsum sibi vicarium.

Querens bona populo suo. Per hoc ostendit quod studium summi pontificis verti debet ad querendum bonum populi christiani. Et sicut alij prelati ab ipso quilibet istius prouincie vel diocesis iterum debet ad honorem et gloriam domini nostri iesu christi: cui est honor et gloria in secula seculorum Amen.

Et omnia que huius libri etc. construat sic scilicet: Et omnia que in

tauerat reuenteret in caput eius. Benignus et ipse et filios eius affixerunt cruci: atque ex illo tempore dies isti appellati sunt phurim. id est sortium: eo quod phurim. id est sortium in vernam missa fuerit. Et cuncta que gesta sunt epistole. id est libri huius volumine continentur: queque sustinuerunt et deinceps imutata sunt: susceperunt iudei super se et semen suum et super cunctos que religioni eorum voluerat copulari: ut nulli liceat hos duos dies absque solennitate transigere quos scriptura testatur: et cetera expetunt tempore annis sibi iugiter succedentibus. Isti sunt dies quos nulla vnquam delebit

obliuio. Et singulas generationes cuncte in singulis generationibus. b. Ecclesie. c. celebratae futura signantes. d. ecclesia vel aia a deo dicata. toto orbe prouincie celebrabunt: nec est vlla ciuitas in qua dies phurim. id est sortium non obseruetur a iustis. b. imitatoribus. c. propria sponstone et prodeis: et ab eorum progenie que his ceremoniis obliuione. a. monentes. b. ecclesia.

Scripseruntque hester regina si. abiahil et mardochei iudei etiam secundam epistolam: ut ostendat dies ista solennis sanciret in posterum. Et miserunt ad omnes iudeos que in centum vigintiseptem prouincijs regis assueri visabant: ut haberent pacem et susciperent vitam obseruantes dies sortium: et suo tempore cum gaudio celebrarent: sic constituerat mardocheus et hester. Et illi obseruanda susceperunt a filiis que signantur libro dicitur: v. filii mei que iterum. p. d. f. i. v. c. b. ieiunia corporalia et spiritualia. c. orationum predicacionum.

se et a semine suo ieiunia: atque clamores et sortium dies: et omnia que libri huius que vocat hester historia continentur.

Ex vero assuerus omnem terram et cunctas maris insulas fecit tributarias: cuius fortitudo et imperium et dignitas atque sublimitas que exaltauit mardocheum scripta sunt in libris medorum atque persarum: et quod mardocheus iudaici generis secundus a rege assuero fuerit: et magnus apud iudeos: et acceptabilis plebi fratrum suorum: querens bona populo suo: et loquens ea que ad pacem seminis sui pertinerent.

omnia que in historia huius libri continentur. supple inter libros sacros recipere. n. Qui vocat hester. id est liber ab ipsa hester intitulatur sed mardocheus ipsum scripserit.

In ca. ix. ubi dicitur in postil. Ieiunia et clamores exponit ab hebreis: quod ex ordinatione hester et mardochei sic obseruandi erant dies sortium ad noticiam solennitatis: ut dicitur est ita obseruarent ieiunia et clamores: sic scilicet que ante illam solennitatem ieiunarent et se affligerent in memoria ieiuniorum hester et iudeorum: que illo tempore fuerunt facta: que quidem ieiunia obseruatur vsque in presentem diem: sicut et solennitates predictas etc.

Ex vero assuerus. hic vltimo ponit remunerationem prope iusticie quam fecerat assuerus amara et eius filios suspendendo: et mardocheum exaltando: quod propter hoc de eius dilatauit imperium quod notat cum dicitur: p. d. f. i. v. c. etc. locutio est hyperbolica: quia multe terre et insule non fuerunt sibi subiecte. sicut dicitur: tota ciuitas vadit ad tale spectaculum: magna pars maior non vadit. q. Cuius sortium. b. hostes. r. Et imperium. s. f. imperialis et regia.

Atque subli. quia multos reges habuit sub ditione sua. v. Quae exal. mar. quia per diuinitatem potuit hoc facere. r. Scripta sunt in li. medorum: in quibus acta assueri diligenter descripta sunt: que in hoc libro.

Et quod mardocheus etc. ut sic memoria bonitatis eius non solum apud iudeos: sed etiam apud gentes futuris temporibus remaneret. Cetera autem que sequuntur non intendo exponere: sed que facta appet eorum sententia ex predictis moraliter.

Ex vero rex assuerus significat dominus noster iesus christus sicut dicitur est. s. qui subiugauit sibi omnem terram per fidem. nam alii qui de omni terra iugo fidei christiane submisserunt colla sua ut sit ibi distributio pro generibus singulorum cum dicitur: Omne terram. sicut dicitur: Omne aial fuit in arca noe. Circa vero finem mundi omnes generaliter supponunt iugo fidei sicut dicitur: doctores nostri: et tunc in omnibus gentibus erit deus vnus et nomen eius vnus Zach. xiiij. et tunc erit distributio pro singulis generibus cum dicitur omnem terram.

Exaltauit mardocheum. Per istum mardocheum que rex assuerus exaltauit et fecit a se secundum. si significat pontifex summus quem christus exaltauit super totum populum christianum faciens ipsum sibi vicarium.

Querens bona populo suo. Per hoc ostendit quod studium summi pontificis verti debet ad querendum bonum populi christiani. Et sicut alij prelati ab ipso quilibet istius prouincie vel diocesis iterum debet ad honorem et gloriam domini nostri iesu christi: cui est honor et gloria in secula seculorum Amen.

Et omnia que huius libri etc. construat sic scilicet: Et omnia que in

tauerat reuenteret in caput eius. Benignus et ipse et filios eius affixerunt cruci: atque ex illo tempore dies isti appellati sunt phurim. id est sortium: eo quod phurim. id est sortium in vernam missa fuerit. Et cuncta que gesta sunt epistole. id est libri huius volumine continentur: queque sustinuerunt et deinceps imutata sunt: susceperunt iudei super se et semen suum et super cunctos que religioni eorum voluerat copulari: ut nulli liceat hos duos dies absque solennitate transigere quos scriptura testatur: et cetera expetunt tempore annis sibi iugiter succedentibus. Isti sunt dies quos nulla vnquam delebit

obliuio. Et singulas generationes cuncte in singulis generationibus. b. Ecclesie. c. celebratae futura signantes. d. ecclesia vel aia a deo dicata. toto orbe prouincie celebrabunt: nec est vlla ciuitas in qua dies phurim. id est sortium non obseruetur a iustis. b. imitatoribus. c. propria sponstone et prodeis: et ab eorum progenie que his ceremoniis obliuione. a. monentes. b. ecclesia.

Scripseruntque hester regina si. abiahil et mardochei iudei etiam secundam epistolam: ut ostendat dies ista solennis sanciret in posterum. Et miserunt ad omnes iudeos que in centum vigintiseptem prouincijs regis assueri visabant: ut haberent pacem et susciperent vitam obseruantes dies sortium: et suo tempore cum gaudio celebrarent: sic constituerat mardocheus et hester. Et illi obseruanda susceperunt a filiis que signantur libro dicitur: v. filii mei que iterum. p. d. f. i. v. c. b. ieiunia corporalia et spiritualia. c. orationum predicacionum.

se et a semine suo ieiunia: atque clamores et sortium dies: et omnia que libri huius que vocat hester historia continentur.

Ex vero assuerus omnem terram et cunctas maris insulas fecit tributarias: cuius fortitudo et imperium et dignitas atque sublimitas que exaltauit mardocheum scripta sunt in libris medorum atque persarum: et quod mardocheus iudaici generis secundus a rege assuero fuerit: et magnus apud iudeos: et acceptabilis plebi fratrum suorum: querens bona populo suo: et loquens ea que ad pacem seminis sui pertinerent.

sententia ex predictis: Tu qz no sut i hebreo nec de scriptura canonica: sed magis vident a Josepho z alijs scriptoribz con-
ficta: z postea editioni vulgate inserta: Im q dicit Hiero. in p-
logo hui libri. d. Adde ea q ex tpe dici poterat z audiri: sicut
solum est scholaribus disciplinis sumpto themate. i. materia
aliqua vel casu breui exogitare: quibus verbis uti potuit qui
iniuria passus est: querimoniam mouedo: vel ille qui iniuria fe-
cit. se defendendo: z hoc mo videf fecisse Josephus: qz vidit
in hoc libro summam in breui litteraru missaru ab aman contra
iudeos: z summam reuocationis p hester impetrate: vt habet. s.
ca. iij. z. viij. z ideo excogitauit sicut ho fratus z eloques qua

Hieronymus. Que habent in hebreo plena fide expressi. Nec aut que sequunt scripta rep-
peri in editione vulgata / que grecoru lingua z lit-
teris continet: z interim post fine libri hoc capitulu
ferebat / qd iuxta consuetudine nram obelo id est
veru hnotauimus. **B**ixitqz mardocheus: A deo
facta sunt ista. Recordat su somnij qd videra:
hec eade significatis: nec eoz quicqz irritus fuit.

J. II. D. Paruus fons q creuit in fluuiu z in lucem solem
qz couersus est: z in aquas plimas redudauit / he-
ster est: qua rex accepit vxore: z voluit esse regi-
na. Duo aut dracones: ego su z aman. Bêtes q
couenerat: hi sut q conati sunt delere nome iude-
oru. Mens aut mea / israel e q clamauit ad dnm:
z saluu fecit dñs pplm suu: liberauitqz nos ab oi-
bus malis: z fecit signa magna atqz porteta inter
getes: z duas sortes esse hcepit: vna ppli dei: et
altera cunctaru getiu. Venitqz vtraqz fors in sta-
tutu ex illo iaz tpe cora deo vniuersis gentib: et
recordatus est dñs ppli sui: ac misert heredita-
tis sue. Et obseruabuntur dies isti in meie adar:
quartadecima z quintadecima die eiusdem men-
sis cu omni studio z gaudio in vnuz cetiu populi
cogregati in cunctas deinceps generationes po-
puli israel.

Ca. XI. **A**nno quarto regnantibz ptolemeo z
cleopatra: attulef dosithe q se sacer-
dotē z leuitici generi ferebat: z ptole-
meus fili ei hac eplam phuriz: qua
dixerit iterptata esse / lysimachū ptolemei filiu: in
hierlm. Hiero. Hoc qz pncipiu erat in editi-
one vulgata: qd nec i hebreo / nec apd vllu fertur
iterptatu. Anno scdo regnate artaxerxe mari-
mo: prima die mensis nisan vidit somnium mar-
dochei filii iabiri: filij semei / filij cis / de tribu ben-
iamin: ho iudeus qui habitabat in vrbe susis vir
magnus z excelsus inter pmos aule regie. Erat
aut de eo numero coptiuoz quos trastulerat na-
buchodonosor rex babilonis de hierusalem cuz
iechonia rege iudee: z hoc ei somniu fuit. Appa-
ruerunt voces et tumultus: tonitrua et terremo-
tus et conturbatio sup terra: z ecce duo dracones
magni paratiqz contra se in prelum: ad quorum
clamorem cuncte concitate sunt nationes: vt pu-
gnarent contra gentem iustorum. Fuitqz dies il-
la tenebrarum et discriminis: tribulationis et an-
gustie: et ingens formido super terram. Contur-

liter Aman potuit deceter describere machinatione sua colo-
rando apparenti bonitate: z quō mardocheus reuocatozias
lras potuit deceter dictare honore regis seruato. ita q no no-
taref de irrōnabili mutabilitate: qd patet ex hoc q forma litte-
rarū amā: q habet. j. xiiij. ca. z forma litterarū reuocatoziarū:
q habet. j. xvi. ca. accepte sunt de verbo adverbū de Josepho
libro antiquitatū. xi. in quo describit hystoria hester: z idē pro-
babiliter videf de alijs hic sequētibz: q fuerūt predicto mo-
do excogitata et scripta: et postea editioni vulgate inserta. Ad
dei laudem: cui est honor et gloria in secula seculoz Amen.
Postillavenera. Nico. de lyra sup libru hester finit.

bataqz est gens iustozū et timentium mala sua: z
preparata ad mortē. Clamauerūtqz ad dnm: et
illis vociferantibz fons paruus creuit in fluui-
um maximum z in aquas plurimas redundauit. ^{s. 10. e}
Lux z sol ortus est: z humiles exaltati sunt: z de-
uorauerunt in dntos. Quod cū vidisset mardo-
cheus z surrexisset de stratu: cogitabat qd de fa-
cere vellet z fixum habebat in animo scire cupi-
ens quid significaret somnium. **Ca. XII**

Morabatur autem eo tempore in
aula regis cū bagathan et thares
eunuchis regis: q ianitores erāt
palatii. Cūqz intellexisset cogita-
tiones eozum z curas diligentius peruidisset: di-
dicit q conarentur in regem artaxerxem manus
mittere: z nūciauit super eo regi. Qui de vtroqz
habita questione: confessus iussit duci ad mor-
tem. Rex autem quod gestum erat scripsit in cō-
mentarijs. Sed z mardocheus rei memoriā lit-
teris tradidit. Precepitqz ei rex vt in aula pala-
tij moraretur: datis ei pro delatione muneribus.
Aman vero filius amadathi bugeus erat glori-
osissimus cora rege: z voluit nocere mardocheo
et populo eius pro duobus eunuchis regis qui
fuerant interfecti. Hierony. Hucusqz pro-
emium. Que sequuntur in eo loco posita erant
vbi scriptum est in volumine: Et diripuerunt bo-
na vel substantias eozum. Que in sola vulgata
editione repperimus. Epistole autem hoc exem-
plar fuit. **Ca. XIII**

Rex maximus artaxerxes ab india vs-
qz ethiopiam centum vigintiseptem
pvinciarum: principibus et ducibz
qui eius imperio subiecti sunt salutē dicit. Cum
plurimis gentibus imperarem: z vniuersum or-
bē meę ditioni subiugassem: volui nequaqs abu-
ti potentię magnitudine: sed clementia et lenita-
te gubernare subiectos: vt absqz villo terrore vi-
tam silentio trāsfigentes: optata cunctis mortali-
bus pace fruerentur. Querente autez me a consi-
liarijs meis quomodo posset hoc impleri: vnus
qui sapientia et fide ceteros precellebat: et erat
post regem secundus amā nomine: indicauit mi-
hi in toto orbe terraruz populum esse dispersuz /
qui nouis vteretur legibus: z contra omnium gē-
tium consuetudinem faciens: regum iussa contē-
neret: et vniuersarum concordiam nationū sua

alst scripta

s. 10. e

s. 2. d
7. 6. a

s. 1. a
7. 16. a

E dissensione violaret. Quod cum didicissemus: videntes vnā gentē rebellē aduersus omne hominū genus pueris vti legib⁹: nostrisq; iussionibus cōtraire: et turbare subiectarū nobis prouinciarū pacē atq; concordia: iussimus vt quoscūq; amā qui omnibus puincijs p̄posit⁹ est et secūdu a rege: et quē patris loco colim⁹ mōstrauerit: cū coniugibus ac liberis deleant ab inimicis suis: nullusq; eoz misereatur: quartadecima die duodecimi mensis adar anni p̄sentis: vt nepharij homines vno die ad inferos descēdentes: reddant imperio nostro pacē quā turbauerāt. **Die.** Hucusq; exemplar eplē. **Quē sequūtur post eū locum scripta repperi: vbi legitur: Mergensq; mardocheus fecit oīa q̄ ei mādauerat hester: nec tamen habent in hebraico: et apud nullū penit⁹ feruntur interpretū. Mardoche⁹ autē deprecatus est dñm: memor omnium operū eius: et dixit: Domine dñe rex oipotēs: in ditiōe em̄ tua cuncta sunt posita: et nō est q̄ possit tue resistere volūtati: si decreueris saluare israel: Tu fecisti celum et terrā: et quicquid celi ambitu p̄tinet: dñs oīm es: nec est q̄ resistat maiestati tue. Cūcta nosti: et scis q; nō p̄ superbia et otumelia et aliqua glorie cupiditate fecerim hoc: vt nō adorarem aman sup̄bissimū: libenter em̄ p̄ salute israel etiā vestigia pedū eius deosculari paratus essem: sed timui ne honorem dei mei transferrem in hominem: et ne quēq; adorarem: excepto deo meo. Et nūc dñe rex deus abraam miserere populi tui: quia volūt nos inimici nostri p̄dere: et hereditatem tuā delere. Ne despicias partem tuā quā redemisti de egypto. Exaudi deprecationem meam et propitius esto sorti et funiculo tuo: et conuerte luctum nostrum in gaudiū: vt viuentes laudemus nomen tuuz domine: et ne claudas ora te canentiū. **Dis quoq; israel pari mente et obsecratione clamauit ad dñm: eo q; eis certa mors impenderet.** **Ca. XIII****

N Ester quoq; regina confugit ad dominū: pauens periculū qd̄ imminēbat. Cūq; deposuisset vestes regias: fletibus et luctui apta indumenta suscepit: et pro vnguentis varijs cinere et stercore impleuit caput: et corpus suuz humiliavit ieiunijs: omniaq; loca in quibus ante letari consueuerat: criniuz laceratione compleuit. **Et deprecabatur dñm deum israel: dicens: Dñe mi qui rex noster es solus: adiuua me solitariā: et cuius p̄ter te nullus auxiliator est alius. Periculū meū in manibus meis est. Audiui a patre meo q; tu dñe tulisses israel de cunctis gētibus: et patres nostros ex omnibus retro maioribus suis: vt possideres hereditatem sempiternā: fecistiq; eis sicut locutus es. Peccauimus in conspectu tuo: et idcirco tradidisti nos in manus inimicorū nostrorum. Colimus em̄ deos eorū. Iustus es domine. Et nunc nō eis sufficit q; durissima nos opprimunt serui-**

tute: sed robur manū suarū idolorū potentie deputantes volunt tua mutare p̄missa: et delere hereditatē tuā: et claudere ora laudantiū te: atq; extinguere gloriā tēpli et altaris tui: vt aperiant ora gentiū et laudent idolorū fortitudinē: et p̄dicent carnalē regē in sempiternū. **Ne tradas dñe sceptrum tuū his qui nō sunt: ne rideant ad ruinā nostrā: sed cōuerte consiliū eoz sup̄ eos: et eū qui in nos cepit seuire disp̄de. Memēto dñe et ostende te nobis in tēpore tribulationis nr̄e: et da mihi fiducia dñe rex deoz et vniūse potestati: tribue sermonē cōpositū in ore meo in conspectu leonis: et trāffer cor illius in odiū hostis nostri: vt et ipse pereat et ceteri q̄ ei p̄sentūnt. Nos at libera in manu tua et adiuua me ancillā tuā nullū aliud auxiliū habētē: nisi te dñe q̄ habes oīs sciētia: et nosti q; odierim gloriā iniquoz: et detester cubile inircūcisorū et oīs alienigenē. Tu scis necessitatē meā q; abominer signū superbie et gl̄ie mee: qd̄ est super caput meū in dieb⁹ ostentationis mee: et detester illud quasi pannū mēstruatē: et nō portē in dieb⁹ silētij mei: et q; nō comederim in mēsa aman: nec mihi placuerit cōuiuū regū: et nō biberim vinum libaminum: et nunq; letata sit ancilla tua: ex quo huc translata sunt vsq; in p̄sentē diem: nisi in te dñe de⁹ abraā. Deus fort⁹ sup̄ oēs exaudi et voce eoz q̄ nullā aliaz sp̄e habēt et libera nos de manu iniquoz: et erue me a timore meo. **Hiero. Hec q; addita repperi in editione vulgata.** **Ca. XV****

Et mandauit ei: haud dubiū quin hester mardocheus: vt ingrederetur ad regem: et rogaret p̄ populo suo et pro patria sua. **Memorare inquit dicitū humilitatis tue: quō nutrita sis in manu mea: q; aman secundus a rege locutus est contra nos in mortē: et tu inuoca dñm et loquere regi pro nobis et libera nos de morte: Hiero. Necnon et ista q̄ subdita sunt in editione vulgata repperi. Die autem tertio⁹ deposuit vestimenta ornatus sui: et circumdata est gloria sua. Cūq; regio fulgeret habitu et inuocasset omnium rectorē et saluatorē deū: assumpsit duas famulas: et super vnam quidem innitebatur quasi pro delitijs et nimia teneritudine corpus suū ferre non sustinens: altera autē famularum sequebatur dominā defluētia in humū indumēta sustentans. Ipsa aut roseo colore vultuz p̄fusa: et gratis ac nitētibus oculis tristē celabat animū et nimio timore p̄tractū. Ingressa igit cuncta per ordinem ostia stetit contra regem: vbi ille residebat super solium regni sui: indutus vestibus regijs auroq; fulgens et p̄ciosis lapidib⁹: eratq; terribilis aspectu. Cūq; eleuasset faciem et ardentibus oculis furore pectoris indicasset: regina corruit: et in pallorem colore mutato: lassum sup̄ ancillam reclinauit caput. Conuertitq; deus spiritū regis in mansuetudinem: et festinus ac metuens exiliuit de solio: et sustentans eam**

Alotui

Alotpe

Alot resup sit vestimēta humilitatis sue

315

A vlnis suis donec rediret ad se: his verbis blandiebatur. Quid habes hester: Ego sum frater tuus noli metuere: Non morieris: non enim pro te sed pro omnibus hec lex constituta est. **A**ccede igitur et tange sceptrum. **C**unq; illa reticeret: tulit auream virgam et posuit super collum eius: et osculatus est eam/et ait: Cur mihi non loqueris: **Q**ue respondit: Vidi te dñe quasi angeluz dei: et conturbatu e cor meū pre timore glorie tue. **V**alde enī mirabilis es dñe: et facies tua plena est gratiarum. **C**unq; loqueretur rursus corruit: et pene exanimata est. **R**ex autem turbabatur: et omnes ministri ei⁹ consolabantur eum. **I**die. **E**xemplar epistole regis artaxerxis quā p iudeis ad portas regni sui puincias misit: qd et ipsuz in hebraico volumine non habetur.

Ca. XVI

Rex magn⁹ artaxerxes ab india vsq; ad ethiopiā centū viginti septē puinciarū ducib⁹ ac principib⁹: qui nostre iussioni obediūt/salutē dicit: **M**ulti bonitate principū et honore q in eos collat⁹ e: abusi sunt in superbiā: et non solū subiectos regibus nituntur opprimere: sed datam sibi gloriam non ferentes: in ipsos qui dederunt moluntur insidias: **N**ec contenti sunt gratias non agere beneficijs: et humanitatis in se iura violare: s; dei qz cū cta cernentis arbitrantur se posse fugere sententiam. **E**t intantum vesanię prumpunt: vt eos qui credita sibi officia diligenter obseruant: et ita cū cta agunt vt omnium laude digni sint: mendaciorum et cuniculis conent subuerrere: dū aures principum simplices et ex sua natura alios estimātes:

Ar. tuniculis

B callida fraude decipiunt. **Q**ue res et ex veterib⁹ probatur historijs. **E**t ex his que geruntur quoti die: quomodo malis quorundam suggestionib⁹ regum studia deprauentur. **U**nde prouidendus est paci omniū prouinciaruz. **N**ec putare debet si diuersa iubeamus ex animi nostri venire leuitate: sed pro qualitate et necessitate temporum vt reipublice poscit vtilitas ferre sententiam. **E**t vt

18.3.a

manifestius quod dicimus itelligatis. **A**man filius amadathi: et animo et gente macedo: alienus q; a persaruz sanguine: et pietatē nostram sua crudelitate comaculans: peregrinus a nobis susceptus est: et tantam in se expertus humanitatez/ vt pater noster vocaretur: et adoraretur ab omnib⁹ post regem secundus: qui intantum arrogantie tumore sublat⁹ est: vt regno priuare nos niteretur et spiritu. **N**am mardocheum cuius fide et beneficijs viuimus: et consortem regni nostri hester/ cum omni gente sua: et nouis quibusdam atq; inauditis machinis expetiuit in mortem: hoc cogitans/ vt illis interfectis insidiaretur nostre solitudini: et regnum persarum transferret in macedonas. **H**os autez a pessimo mortalium iudeos

Ar. tuniculis

† 32.0

neci destinatos: in nulla penitus culpa repperimus: sed econtrario iustis vtētes legibus: et filios altissimi et maximi semperq; viuentis dei: cuius beneficio et patribus nostris et nobis regnū est traditum: et vsq; hodie custoditur. **U**nde eas litteras quas sub nomine nostro ille dixerat sciatis esse irritas: **P**ro quo scelere ante portas huius vrbis. i. susis: et ipse qui machinatus est: et omnis cognatio eius: pendet in patibulis: nō nobis/ s; deo reddente ei quod meruit. **H**oc autem edictuz qd nunc mittimus/ in cunctis vrbibus proponatur: vt liceat iudeis vti legibus suis. **Q**uibus debet esse adnuculo: vt eos qui se ad necem eorum parauerant: possint interficere: tertiadecima die mensis duodecimi: qui vocatur adar. **H**anc enī diem deus omnipotens meroris et luctus/ eis vertit in gaudiū. **U**nde et vos inter ceteros festos dies hāc habetote diem: et celebrate eam cū oī leticia: vt et in posterū cognoscant: oēs q fidelit̄ p̄tis obediūt/ dignā pro fide recipere mercedē: q autē insidiantur regno eorum: perire pro scelere. **O**mnis aut prouincia et ciuitas que noluerit solennitatis huius esse particeps: gladio et igne pereat: et sic deleatur: vt non solū hominibus s; etiā inuiā bestijs sit in sempiternuz: p exemplo cōtemptus et inobedientie.

18.7.0

Liber Hester cum additionibus apocryphis Finit.